

“Sosial müavinətlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 16-cı bəndini rəhbər tutaraq, “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il 10 mart tarixli 543-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi ilə əlaqədar **qərara** alır:

“Sosial müavinətlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006, N 2, maddə 76; 2007, N 10, maddə 933; 2008, N 6, maddələr 464, 475; 2013, N 1, maddə 19, N 6, maddə 618, N 11, maddələr 1240, 1306; 2017, N 7, maddə 1278) 7.0.1-ci maddəsində “dövlət qulluğunda xidmət illərinin minimum həddinə (5 il)” sözləri “dövlət qulluğu vəzifəsində minimum qulluq stajına (15 il)” sözləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 6 mart 2018-ci il.

“Sosial müavinətlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 6 mart tarixli 1033-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu bəndini rəhbər tutaraq, “Sosial müavinətlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 6 mart tarixli 1033-VQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədi ilə **qərara** alıram:

- Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:
 - Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının “Sosial müavinətlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;
 - Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını üç ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;
 - mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;
 - həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.
- Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların “Sosial müavinətlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını təmin edib Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 27 mart 2018-ci il.

Azərbaycan dövlətinin qüdrəti artır, müstəqilliyi möhkəmlənir

Dövlət başçısı cənab İlham Əliyev bildirib ki, bizim əsas məqsədimiz, hədəfimiz ölkəmizi daha da gücləndirməkdir

Azərbaycan əsasən neft və qaz ixracatçısı kimi tanınsa da təcridən neft-qaz ölkəsindən yüksək səviyyədə inkişaf etmiş informasiya-kommunikasiya infrastrukturuna malik ölkəyə çevrilir. Neft faktorunun insan kapitalına çevrilməsi tezisini irəli sürən cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son 14 ildə icra edilən iqtisadi islahatlar, nəhəng transmilli infrastruktur layihələri və Azərbaycan reallıqları təsdiqləyir. Bunun önəmini vurğulayan dövlət başçısı bildirib ki, bizim əsas məqsədimiz, hədəfimiz ölkəmizi daha da gücləndirməkdir, Azərbaycan dövlətinin qüdrəti ni artırmaqdır, müstəqilliyimizi möhkəmləndirməkdir.

Ötən tarixi 14 il ərzində ölkəmizdə İKT sektorunda əldə olunan gəlirlərin artımı dünyada bu sahədə olan artımdan bir neçə dəfə çoxdur. Bu dövrdə həyata keçirilən çox önəmli layihələrdən biri olan “Azerspace-1” peykinin 2013-cü ildə orbitə çıxarılması ilə Azərbaycan əzsaylı dövlətlərin təmsil olunduğu “kosmik klub”a üzv oldu. Məlumat üçün bildirək ki, dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin 2009-cu ildə təsdiq etdiyi “Azərbaycan Respublikasında kosmik sənayenin yaradılması və inkişadı üzrə Dövlət Proqramı” ilə ölkəmizdə müasir kosmik layihələrin həyata keçirilməsinə start verilib.

Azərbaycanda kosmik sənayenin yaradılması və inkişafı ilə ölkənin informasiya təhlükəsizliyinin təminatı da möhkəmləndirilmişdir. Ekspertlərin də qeyd etdiyi kimi “Azerspace-1” peyki ilə yanaşı, “Azersky” da suverenliyimizin qorunması ilə Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması üçün geniş imkanlara malikdir. 2015-ci ildən etibarən “Azersky” peyki ilə ölkənin müdafiə və təhlükəsizliyi üçün davamlı

istifadə edilir, həmçinin işğal olunmuş ərazilərimizdə törədilmiş yanlışların müəmədi olaraq monitorinqi və dəymiş ziyanın qiymətləndirilməsi aparılır. Bundan başqa, ötən il Kəlbəcər və Zəngilan rayonları ərazisində yerləşən filiz yataqlarının kosmik monitorinqi həyata keçirilib və hasilat sahələrinin təşkilatı genişlənmələr aşkar edilib. Eyni zamanda, peyk proqramlarının biznes layihəsi kimi də özünü doğrultması istiqamətində işlər uğurla icra edilir. Hazırda dünyanın 25-dən çox ölkəsində sabit müştəri bazasına malik olan “Azerspace-1” peyki üzərindən Azərbaycan, türk, rus, ingilis və digər dillərdə, yerli və beynəlxalq səviyyədə, ümumilikdə, 100-ə yaxın televiziya və radio kanalı yayımlanır. Bu gün Reuters, MTV, National Geographic kimi media nəhəngləri peyk xidmətləri üzrə biznes-tərəfdaş olaraq bizi seçir. Rezi peyk operatorlarından fərqli olaraq, “Azerspace-1” üzərindən yayımlanan kanalların məzmun seçiminə xüsusi həssaslıqla, etik və milli mənəvi dəyərlər prizmasından yanaşılır. Digər tərəfdən, Azərbaycanda keçirilən mötəbər

idman tədbirlərinin müsbət təsirlərindən faydalanan sahələrdən biri də peyk yayımı sahəsidir. Belə ki, 2015-ci ildə ölkəmizdə keçirilən ilk Avropa Oyunları, həmçinin ötən ilin ən önəmli idman hadisələrindən olan IV İslam Həmrəyliyi Oyunları, Formula-1 yarışları “Azerspace-1” peyki üzərindən yayımlanıb. Bu da “Azərkosmos”-un “ISB” və “Tata Communications” kimi nüfuzlu yayım şirkətlərinin daimi subpodratçılığı siyahısına daxil edilməsinə və nəticədə Azərbaycan peykinin orbital mövqeyinin tanınmasına səbəb oldu.

Azərbaycanın peyk şəbəkəsi ölkəmizin suverenliyinə xidmət etmək və biznes layihəsi olmaqla yanaşı, həm sosial-iqtisadi inkişafa dəstək verir. Yeni kənd təsərrüfatında məhsuldarlığın dəqiq müəyən edilməsi, eləcə də torpaqlarda istifadənin və əkin sahələrinin uçotu ilə bağlı konkret layihələr həyata keçirilib. “Azərkosmos” Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə ötən il pilot layihəsi olaraq, ölkənin dörd rayonunda 5 növ kənd təsərrüfatı məhsulunun məhsuldarlığı proqnozlaşdırılıb, subsidiyalara nəzarət məqsədilə bitki örtüyünün dəqiq xəritəsi hazırlanıb. Bu il işə layihənin bütün ölkə miqyasında həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur. Eyni zamanda, ötən il ərzində ölkə üzrə bütün istixanaların peyk təsvirləri vasitəsilə monitorinqi də aparılıb, istixana altında olan torpaq sahələrinin dəqiq sahəsi müəyən edilib və elektron xəritəsi hazırlanıb. “Azərkosmos” Əmlak Məsələləri Dövlət

Komitəsi ilə birgə Şəki rayonunda pilot layihə olaraq, kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların istifadəsinin kosmik monitorinqi aparılıb və bu il analoji layihənin daha bir neçə rayonda icrası nəzərdə tutulur. Həm də pilot suvarma sisteminin tətbiq edildiyi əkin sahələrinin və respublika üzrə meşələrin monitorinqinə başlanılıb.

“Azərkosmos”-un azərbaycanlı gənclərdən ibarət texniki heyəti əsasən ötən əsrin 80-90-cı illərində

allarını reallaşdırmaq imkanı verir.

Dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin fərman və sərəncamları ilə yaradılan “Azərkosmos” da daxil olmaqla bütün texnoloji şirkətlərdə çalışan potensial imkanları böyük olan bu gənclərin bir çoxunun yaxın gələcəkdə startap layihələri ilə yeni iş yerləri yaradacağına, innovativ sahibkar kimi tanınacağına inanırıq.

Hazırda “Azərkosmos”da yaradılan Tədqiqat və İnkişaf Mərkəzi

də doğulanlardır. Ekspertlərin fikrincə, bu gün ölkənin əmək bazarının əhəmiyyətli hissəsini — 40 faizini təşkil edən və “minilliyin gəncliyi” adlandırılan bu yaş qrupunun öz spesifik xüsusiyyətləri var. Bu gəncliyi qeyri-maddi motivasiya maddi rifahdan daha çox düşündürür. “Azerspace” və “Azersky” kimi layihələrin həyata keçirilməsi bu gənclərə öz potensiyalarını

zində peyklerin idarə edilməsi sahəsində müxtəlif proqram təminatlarının hazırlanması, neyron şəbəkələr əsasında qurulmuş sistemlər vasitəsilə peyk təsvirlərində obyektlərin və dəyişikliklərin avtomatik tanınması, süni intellekt həlləri və digər sahələr üzrə tədqiqatlar aparılır.

Şükür ƏLİZADƏ,
“Respublika”.

Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 16-cı bəndini rəhbər tutaraq, “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il 10 mart tarixli 543-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi ilə əlaqədar **qərara** alır:

Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsinin (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2003, N 6, maddə 274, N 12, I kitab, maddə 680; 2004, N 6, maddə 416, N 11, maddə 891; 2005, N 2, maddə 62, N 4, maddə 278, N 7, maddələr 576, 584, N 12, maddə 1091; 2007, N 7, maddə 712; 2008, N 6, maddə 457; 2009, N 2, maddə 44; 2010, N 4, maddə 276, N 7, maddə 592; 2011, N 3, maddə 163; 2012, N 5, maddə 409; 2013, N 6, maddə 592; 2015, N 5, maddə 490; 2017, N 5, maddə 705; Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il 15 dekabr tarixli 917-VQD nömrəli Qanunu) 27.1-ci maddəsinin ikinci cümləsi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“Mərkəzi Seçki Komissiyasının üzvlüyün, sabiq üzvlüyün və onun ailə üzvlərinin pensiya təminatı “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq həyata keçirilir.”.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 6 mart 2018-ci il.

“Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında”

Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 6 mart tarixli 1022-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu bəndini rəhbər tutaraq, “Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 6 mart tarixli 1022-VQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədi ilə **qərara** alıram:

- Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:
 - Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının “Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;
 - Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını üç ay müddətində təmin edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.3. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.4. həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların “Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını təmin edib Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 27 mart 2018-ci il.

Venesuelanın Azərbaycanda səfirliyi açılıb

Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyi Dövlət Protokol İdarəsinin rəisi səfir Pərvin Mirzəzadə Venesuelanın ölkəmizdəki səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili Pedro Argenis Sañçes Flores ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə Venesuela səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili səfir Pərvin Mirzəzadəyə xarici işlər naziri Jorje Arreaza Monzerrat tərəfindən Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədovun ölkəsinin Bakıda səfirliyinin açılması və Pedro Argenis Sañçes Floresin müvəqqəti işlər vəkili təyin olunması barədə məktubunu təqdim edib.

Səfir Pərvin Mirzəzadə Venesuelanın Azərbaycanda səfirliyinin açılması barədə qərarın alqışlandığını qeyd edərək bunun ölkələrimiz arasında əlaqələrin inkişafına töhfə verəcəyini bildirib.

Görüşdə Qoşulmama Hərəkatının aprelin 3-6-da Bakıda keçiriləcək iclasına hazırlıq, Qoşulmama Hərəkatında sədrliyin 2019-cu ildə Venesueladan Azərbaycana keçməsi məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

AZƏRTAC

“Jewish Journal” 1918-ci ilin mart hadisələrindən yazıb

Amerikanın “Jewish Journal” nəşridə Azərbaycan Dağ Yəhudiləri İcmasının rəhbəri Milix Yevdayevin məqaləsi dərc edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, məqalədə müsəlmanların və yəhudilərin azadlıq mübarizəsi tarixindən, habelə 1918-ci ildə erməni daşnakları tərəfindən azərbaycanlılara qarşı törədilən soyqırımından danışılır. 1918-ci ilin mart-aprel hadisələrini təsvir edən müəllif yazır ki, Azərbaycanda mart soyqırımı ölkə tarixinin qanlı səhifəsidir. Milix Yevdayev erməni daşnaklarının bolşeviklərin dəstəyi ilə Azərbaycanın hər yerində azərbaycanlı müsəlmanlara və Qubada dağ yəhudiləri icma-

I try to walk through Azerbaijan's capital Baku's Old City — a UNESCO World Heritage Site — as much as possible. It's a beautiful place to stroll and view so much of our national history, and to take in the charming Old City ambience and the fresh air of the nearby Caspian Sea. I've walked through it so many times, yet each time I am taken aback by some of the history, especially when I walk close the entrance wall of the Palace of Shirvanshahs.

sının üzvlərinə qarşı qırğınlar törətdiklərini qeyd edir.

M.Yevdayev bolşeviklərin lideri Vladimir Leninin Sovet Rusiyasının Bakı nefti olmadan yaşaya bilməyəcəyi haqqında dediklərindən, Bakıya və onun neftinə tam nəzarət etməkdən ötrü bolşeviklərin başda Stepan Şaumyan və erməni daşnakları olmaqla, şəhərin azərbaycanlı müsəlman əhalisinə qarşı cəbhə yaratmasından yazır.

Bakının azərbaycanlı sakinlərinə qarşı vəhşilik özünün ən yüksək nöqtəsinə 1918-ci il martın sonunda çatdı. Həmin vaxt dinc əhaliyə qarşı soyqırımı həyata keçirildi. M.Yevdayev yazır ki, bir neçə gün ərzində dəhşətli qətlər nəticəsində minlərlə azərbaycanlı, o cümlədən qadın və uşaqlar erməni daş-

nakları və bolşeviklər tərəfindən vəhşicəsinə qətlə yetirildi. O vaxt Bakıda yaşayan hər beş azərbaycanlıdan biri öldürüldü. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə (1918-1920) aparılan araşdırma nəticəsində məlum olub ki, Bakıda yaşayan yəhudilər həmin hadisələrdə azərbaycanlıları kütləvi qırğından qorumaq üçün əllərindən gələni əsirgəməyiblər.

Məqalədə, həmçinin qeyd olunur ki, ölkənin hər yerinə yayılan anti-Azərbaycan talanlarında, o cümlədən Qubada 50 min azərbaycanlı öldürüldü. M.Yevdayev qeyd edir ki, Qubada müsəlman və yəhudilər vətənin müdafiəsi üçün qüvvələrini birləşdirmişdilər. Həmin günlərdə ermənilər tərəfindən 3 min yəhudi qətlə yetirilib.

AZƏRTAC

Müstəqil Azərbaycanın dinamik inkişafının təməli - əsrə bərabər 10 il

"İlham Əliyev yüksək intellektli, pragmatik düşüncəli, müasir dünya siyasətini və iqtisadiyyatını gözəl bilən, enerjili və təşəbbüskar bir şəxsiyyətdir. Sizi əmin edirəm ki, həm İlham Əliyev, həm də Yeni Azərbaycan Partiyası bundan sonra da xalqımızın ən layiqli övladlarını öz ətrafında sıx birləşdirərək Azərbaycan dövlətinin inkişafı və xalqımızın firavanlığı yolunda çox işlər görəcəklər. İnənirəm ki, mənim axıra çatdıra bilmədiyim tələyüklü məsələləri, planları, işləri Sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əliyev başa çatdıra biləcək. Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyinə böyük ümidlər bəsləyirəm".

"Prezident İlham Əliyev: dinamik inkişafın 10 ili" ikicildliyinin ilk səhifəsində yer alan bu fikirləri ümummilli lider Heydər Əliyev 2003-cü il oktyabrın 1-də Azərbaycan xalqına müraciətində söyləyib. **Müstəqil Azərbaycanın - bu cənnətməkan məmləkətin memarı və qurucusu, ümummilli lider Heydər Əliyevin davamçısı İlham Əliyevin xalqın səadəti, vətənin bütövlüyü və tərəqqisi, dövlətin müdafiə qüdrətinin yüksəlməsi və milli müstəqilliyin əbədi olması namına 2003-2013-cü illərdə — əsrə bərabər on ildə gördüyü möhtəşəm işlər Azərbaycan tarixinin ən parlaq səhifələrinə çevrilmişdir. İkicildlik monumental kitabın layihəsinin ideya rəhbəri Azərbaycan Respublikası Ağsaqqallar Şurasının sədri Fəttah Heydərovdur. Professor Teymur Əhmədovun tərtib etdiyi, tədqiqatçı alim İradə Əlsgərovanın redaktorluğu ilə işıq üzü görən bu ikicildlikdə 2003-2013-cü illərdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin həyata keçirdiyi daxili və xarici siyasət, ölkəmizin bölgələrinə və xarici dövlətlərə rəsmi səfərləri, dövlət başçıları, beynəlxalq təşkilatların rəhbərləri və nümayəndələri ilə çoxsaylı görüşləri, kütləvi informasiya vasitələrinə müsahibələri, nitqi, çıxışı və bəyanatları xronoloji ardıcılıqla öz əksini tapıb.**

Bu yeni nəşr dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin ölkəmizə rəhbərlik etdiyi dövrün salnamasıdır. Ön sözdə deyildiyi kimi, on il ölkədə böyük inkişaf və tərəqqi dövrü olmuşdur. Bu uğurların fəlsəfi-politoloji aspektləri təkcə ölkəmizdə və regionda deyil, həm də hüddüdlarımdan xeyli uzaqlarda marağa səbəb olması, bir çox nüfuzlu beynəlxalq təşkilat və təsisatların gündəmində müzakirə predmetinə çevrilməsi də bizə bir daha söyləməyə əsas verir deyək ki, cənab Prezident bu müddətdə ulu öndər Heydər Əliyevin xalqa son müraciətində "Mən ona özüm qədər inanıram" sözləri ilə göstərdiyi böyük etimadı yüksək səviyyədə doğrultdu, ümummilli liderin siyasətini inam və qətiyyətlə davam etdirdi.

Bu, əsrə bərabər möhtəşəm 10 ildə Azərbaycanın tarixi uğurlarını dəyərləndirən dövlət başçısı cənab İlham Əliyev bildirib ki, bizim iqtisadi göstəricilərimiz, inkişafımız dünya miqyasında ən sürətli və gözəl göstəriciləridir: "10 ilin yekunlarına baxmaq kifayətdir. Azərbaycanda yaşayan inkişaf dünyada çox nadir hallarda müşahidə edilir, həm siyasi-iqtisadi, həm energetika, mədəniyyət sahələrində..."

Azərbaycanın bu dövrdə qət etdiyi inkişaf yoluna nəzər salsaq görərik ki, cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasətin əsas istiqamətləri dayanıqlı iqtisadi inkişafa nail olmasından və onun daha da sürətləndirilməsindən, vətəndaş cəmiyyətinin inkişaf etdirilməsindən, həm regionda, həm də dünyada sülh və təhlükəsizlik mühitinin qorunmasından ibarətdir. İqtisadiyyatın davamlı inkişafı, vətəndaş cəmiyyəti və dövlət hakimiyyəti sisteminin təşkilində uğurlar, cəmiyyətimizdəki sosial-siyasi birliyin daha da möhkəmləndirilməsi, müxtəşəklı cinayətkarlığın faktiki olaraq ləğv edilməsi, terrorçuluğa qarşı görülən ciddi qabaqcıllıq tədbirlər və milli təhlükəsizliyin yüksək səviyyədə təmin edilməsi, beynəlxalq arenada ölkəmizin böyük nüfuzla malik olması, geniş coğrafi məkanda dostluq əlaqələrinin qurulması müasir Azərbaycanın nailiyyətləridir. Bu nailiyyətlərin əsasında ən başda dayanan amil seçilən strategiyamız düzgün olmasındır. Bu strategiya Heydər Əliyev yoludur, bu yolun əsası milli maraqlara söykənən azərbaycanlıq ideologiyasıdır. Bu ideologiyamızın təməl prinsipləri isə milli maraqların qorunmasına əsaslanır. Və Azərbaycanın uğurlarının və nailiyyətlərinin kökündə dayanan amilləri qeyd edərkən, birinci mühüm amil kimi düşünülmüş siyasət olmasını görürük. İkinci əsas amil isə Azərbaycan xalqının təşəbbüskarlığı və öz dövlətinə sadıqlığı, eləcə də hakimiyyətlə xalqın vəhdətindən ibarətdir.

Cəmiyyətin bütün sahələrinin inkişaf dinamikası, ölkənin sosial-iqtisadi, ictimai-siyasi prosesləri, xarici siyasət məsələlərinin bu ikicildlik kitabdakı xronologiyasının analitik təhlillərinə görə əminliklə deyə bilərik ki, Azərbaycan dünyanın siyasi xəritəsinin çox kiçik ərazisində yerləşməsinə baxmayaraq, kifayət qədər effektiv geosiyasi məkana çevrilməyə nail ola bilmişdir. Müstəqillik illərində dövlət quruculuğunda və sürətli iqtisadi inkişafdakı nailiyyətləri bəzən təbi sərvətlər əməli ilə izah etməyə çalışanlar da var. Lakin qeyd etməliyə ki, zəngin təbii sərvətlərə malik olan ölkələrin heç də hamısı dövlətimizin nail olduğu yüksəlişə və inkişafa müvəffəq ola bilməyiblər. Şübhəsiz, təbii resursların mövcudluğu ciddi üstünlüyə çevrilərək müəyyən rol oynayıb. Bununla bərabər, sərvətlərin nə dərəcədə səmərəli istifadə edilməsi, strateji resursların realizasiya formaları ətrafında hansı vəziyyətin, şəraitin formalaşması da olduqca əhəmiyyətlidir. Bu gün Azərbaycanın beynəlxalq kommunikasiya dəhlizlərinin sıx şəbəkəsində mobil bir qovşağa çevrilməsi məsələsinin də həlledici rolu var. Ticarəti, sənayə və maliyyə kapitalının, informasiya məhsulunun döviyyə qabiliyyəti buna çox bağlıdır. Həmin üstün mövqelərə yiyələnməklə yanaşı, həm də əsas oyuncu kimi beynəlxalq səviyyədəki ciddi aktor qismində çıxış edən subyektlə çevrilmiş böyük

şərtidir. Bunun üçün güclü, iradəli, uzaqgörən, yüksək idarəetmə məharəti kimi keyfiyyətlərə malik nüfuzlu lider olmalıdır. Cənab İlham Əliyev hələ Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətinin birinci vitse-prezidenti vəzifəsində çalışdığı dövrdə peşəkar diplomat kimi yarana biləcək problemlərə və gələcək perspektivlərə dair düzgün qərarlar qəbul etmək bacarığını göstərmişdir. Qlobal məsələlərdə uzaqgörənliyə malik olmaq isə hər dövlət başçısına xas olan cəhət deyil. Bunu yalnız Heydər Əliyev kimi nəhəng siyasətçinin məktəbini keçmiş, ulu öndər qədər öz Vətəninə, xalqını seven bir şəxsiyyətin simasında görmək olar.

Analitiklərin qeyd etdiyi kimi, açıqlıq, müsaiblərinə sərbəstlik vermək, səmimi söhbət etmək şəiştəsi dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin davranışının seçiyyəvi xüsusiyyətlərindəndir. Məhz real vəziyyətə xüsusi həvəslə nüfuz etmək bacarığı dövlət idarəetmə strategiyasının işləni b hazırlanmasına və lazımi anda düzgün qərar qəbul olunmasına kömək edir.

Bu dövr ərzində Azərbaycan bölgədə lider olmaqla bərabər, beynəlxalq təşkilatlarda söz sahibinə çevrildi. Bu uğurlu dövlət siyasətinin əsası formalaşdırən başlıca istiqamətlər demokratik dövlət quruculuğunu şərtləndirən dünyəvi, hüquqi prinsiplərə əsaslanan və elmi intellektual ehtiyatlar üzərində qurulan müasir modellərin tətbiq edilməsini nəzərdə tutur. Azərbaycanın əldə etdiyi bütün nailiyyətlərin təməlidə hərtərəfli, dinamik və davamlı inkişafı şərtləndirən bu modellər sırasında milli iqtisadi inkişaf modeli mühüm əhəmiyyətə malikdir.

2003-2013-cü illərdə digər ölkələrə müqayisədə Azərbaycan dünyada ən sürətli templərlə inkişaf etmişdir. İqtisadiyyat 3,4 dəfə artmışdır. Heç bir başqa ölkədə son on il ərzində iqtisadiyyat bu qədər artmamışdır. Bunun başlıca səbəbi aparılan islahatlar, ölkədə hökm sürən sabitlik, ictimai asayışın təmin olunmasıdır. Bu, iqtisadi sahədə inkişafa da mübit şərait yaradır. İqtisadi islahatlar siyasi islahatlarla tamamlanıb.

Azərbaycanda ikinci dəfə siyasi hakimiyyətə tarixi qayıdışından sonra ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən köklü islahatların başlıca vəzifəsi ölkəmizin iqtisadi mənafeələrinə cavab verən makroiqtisadi inkişaf modeli əsasında milli iqtisadiyyatın formalaşması və inkişaf etdirilməsi oldu. Qısa zamanda böyük iqtisadi sıçrayışın əldə edilməsi müstəqilliyimizin və dövlətçiliyimizin qurucusu və memarı olan, ümummilli lider Heydər Əliyevin milli və bəşəri dəyərlərə, inkişafın dünya təcrübəsinə əsaslanmaqla, çox uzaqgörənliklə hazırlanmış strategiyamız uzunmüddətli perspektivlərə hədəfləmək, inkişaf modelinin uğurla, yaradıcılıqla, yeni keyfiyyət parametrləri də əlavə olunmaqla dövlət başçısı cənab İlham Əliyev tərəfindən həyata keçirilməsinin müsbət nəticəsidir.

2003-2013-cü illər ərzində ölkənin sürətli iqtisadi inkişafını əks etdirən bəzi statistik məlumatlara müqayisəli təhlil nöqtəyi-nəzərdən diqqət etdikdə, bu müddətdə bank sektorunun aktivləri 24 dəfə artaraq 25 milyard manata yüksəldiyini görürük. Azərbaycan dövlət büdcəsi həm inkişaf, həm də sosialyönümlüdür. Bu illərdə büdcənin gəlirləri 19 dəfə çoxalıb. Azərbaycan dövlət borcu Ümumi Daxili Məhsulun cəmi 8 faizini təşkil etmişdir ki, bu da Avropa ölkələrinin dövlət borcundan ordu hesabla 10-12 dəfə aşağıdır. Valyuta ehtiyatlarının dövlət borcunu 9 dəfəyədək üstələməsi ölkəmizin iqtisadi inkişaf modelinin möhkəmləliyinə dəlalət edir. Bu dövrdə aparılan ardıcıl və kompleks islahatların məntiqi nəticəsidir ki, Ümumi Daxili Məhsulun əsas hissəsi qeyri-neft sektorunda formalaşib. Ümumilikdə, 2003-2013-cü illərdə Azərbaycan iqtisadiyyatının 3,4 dəfə artması, ildə orta hesabla 13-14 faiz artım deməkdir. Azərbaycan dünyada bu cür yüksək irəliləyişə nail olan üç dövlətdən biri kimi tarixə düşmüşdür. Əgər 2003-cü ildə respublikamızda adambaşına düşən Ümumi Daxili Məhsul 3150 dollar təşkil edirdisə, 2013-cü ilin sonunda həmin göstərici 11 min dollara çatdı. Bu baxımdan ölkəmiz 10 ildə inamla irəliləyən ortaqalığı ölkələr sırasına yüksəldi. Bu illər ərzində iqtisadi inkişaf səviyyəsinə görə Azərbaycan dünyada ən yüksək templə inkişaf edən ölkəyə, regionun iqtisadi güc mərkəzinə çevrildi. Dünyada qlobal riskləri qarşılamaq üçün kifayət qədər manevr imkanlarına malik olan Azərbaycanda bu nəticələr heç də yalnız iqtisadi proseslərin, yeni bazar mənasibətlərinin obyektiv iqtisadi qanunlarının fəaliyyəti və mexanizmləri ilə əldə olunmayıb. İkicildəki materiallardan aydın olur ki, bütün bunlar çox nəhəng əməyin, dərin siyasi biliyin və idarəçilik təcrübəsinin bir araya gəlməsinin məhsuludur. Ən əsası isə, dövlət başçısı cənab İlham Əliyev tərəfindən düzgün seçilmiş siyasi, iqtisadi islahatların və elan edilən prioritetlərin həlledici rolu olmuşdur. Təhlillərə görə, bəzi ölkələrdə maliyyə xidmətlərinin, digərlərində sənayenin, yaxud real sektorun, insan kapitalının inkişafının təmin edilməsini, başqalarında turizmin, nəqliyyat kommunikasiyası sferasının inkişafına üstünlük verirlər. Bir çox hallarda əsas meyar kimi dünya iqtisadiyyatında baş verən mütlərəqqi meyllərə uyğunlaşmaq yolu ilə gedirlər. Əlbəttə, göstərilən bu istiqamətlərin əhəmiyyəti olduqca böyükdür. Ancaq ölkəmizdə perspektiv inkişaf imkanları dəyərləndirilərkən əsas meyar kimi perspektivdə dinamik və daya-

nıqlı inkişafın nə dərəcədə təmin edilməsi qabiliyyəti nəzərə alınmışdır. Dayanıqlı və tarazlı inkişafı təmin etmək üçün ölkədə həyata keçirilən maliyyə-büdcə, kredit, vergi siyasəti və inzibati-iqtisadi vasitələr məhz bu məqsədin reallaşdırılmasına xidmət edir. Qlobalaşma dövründə Azərbaycan iqtisadiyyatının açıqlığının artması, dayanıqlı inkişafın təmin edilməsinin strateji problemlərinin həlli ilk növbədə onların iqtisadi təhlükəsizlik prizmasından dəyərləndirilməsini tələb edir. Buna görə də dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin bu həssas məqamlara böyük önəm verməsi təsadüfi deyil: "Hər bir dövlət öz bazarını qorumaıdır, qoruyur və Azərbaycan da bu yolla gedir. Bilirsiniz ki, biz hələ Dünya Ticarət Təşkilatına üzv olmamışıq, baxmayaraq bizi böyük təkidlə oraya dəvət edirlər. Demək olar ki, bu məsələ Azərbaycan qarşısında mütləmədi qaydada qaldırılır ki, nə üçün Azərbaycan Dünya Ticarət Təşkilatına üzv olmur? Bunun

səbəbləri vardır və səbəblərdən ən birincisi yerli istehsalçının müdafiəsidir, Azərbaycan bazarının qorunmasıdır... Mən bu gün də demək istəyirəm ki, Dünya Ticarət Təşkilatına üzv olacağıq, ancaq nə vaxt, onu biz bilirik. O vaxt ki, Azərbaycanda həm kənd təsərrüfatında, həm sənayə sahəsində iracyönümlü məhsullar üstünlük təşkil edəcəkdir, o vaxt biz Dünya Ticarət Təşkilatına üzv olacağıq və baxarıq, görərik o vaxt bizi belə təkidlə oraya dəvət edəcəklər, yoxsa yox..." Cənab İlham Əliyevin səsləndirdiyi bu fikirlər dövlət başçısı tərəfindən Azərbaycan xalqının maraqlarına cavab verən, tam müstəqil siyasətin həyata keçirildiyini çox aydın bir şəkildə nümayiş etdirir.

2003-2013-cü illərdə Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu dövlət siyasətində neft-qaz sektorunun perspektivdə inkişaf məsələləri daha böyük diqqət çəkir. Xatırladaq ki, 1994-cü il Bakıda "Əsrin müqaviləsi" imzalandığı tarixdən ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulmuş neft strategiyası çox böyük uğurla həyata keçirildi. Məhz bununla da müstəqil Azərbaycanın dinamik və davamlı inkişafının başlanğıcı qoyuldu. Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft və Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərləri kimi siyasi və iqtisadi cəhətdən son dərəcə mühüm layihələrin həyata keçirilməsi də bu strategiyamızın nəticəsidir və cənab İlham Əliyev tərəfindən böyük siyasi iradə və qətiyyətlə reallaşdırılmışdır. Heydər Əliyev kursunun davamı kimi müasir neft strategiyasının həyata keçirilməsi sayəsində ölkənin əldə etdiyi nailiyyətlər haqqında dövlət başçısı cənab İlham Əliyev demişdir: "Hazırda neft və qaz təchizatının şəxələndirilməsində əldə etdiyi məqsəd uğurlu nəticələrə tamamilə uyğun mənzərəyə gəlir. Biz bu sərmayələri iqtisadiyyatı şəxələndirmək, digər sahələrə cəlb etmək və eyni zamanda yeni layihələr üzərində çalışmaq üçün istifadə etməyə nail olduq. Bakı-Tbilisi-Ceyhan bu istiqamətdə ilk addım oldu".

Tarixi əhəmiyyətinə görə Azərbaycan üçün "Əsrin müqaviləsi" qədər böyük önəm daşıyan daha bir hadisə 2013-cü il dekabrın 17-də baş tutdu. Bakıdakı möhtəşəm Heydər Əliyev Mərkəzində "Şahdəniz-2" layihəsi üzrə yekun investisiya qərarının imzalanması mərasimi keçirildi və layihənin icrasına start verildi. Hazırda sürətlə icra olunan bu layihə Azərbaycan və Gürcüstan ərazisi boyunca Cənubi Qafqaz boru kəmərinin genişləndirilməsinə xidmət etməklə Trans-Anadolu (TANAP) və Trans-Adriatik (TAP) qaz boru kəmərlərinin tikintisi ilə bağlı planların reallaşmasına təkan verir və Avropaya yeni qaz dəhlizi açır. 3500 kilometr məsafədə nəql olunaçaq mavi yanacaq Gürcüstan, Türkiyə, Yunanıstan, Bolqarıstan, İtaliya və Balkan ölkələrində milyonlarla istehlakçı təmin edəcəkdir. "Şahdəniz-2"-nin imzalanması mərasimində çıxış edən dövlətimizin başçısı həmin tarixi hadisəni dəyərləndirərək bildirib ki, bu layihə regionun və Avropanın enerji xəritəsini dəyişdirəcək: "Azərbaycanın qaz ehtiyatları bu sərvəti gözəlməkdə olan bazarlara nəql ediləcəkdir... Bu gün mən Azərbaycan xalqını bu tarixi gün münasibətilə təbrik edirəm. Bu layihə ölkəmizin uzunmüddətli və dayanıqlı inkişafını təmin edəcəkdir".

Azərbaycan beynəlxalq nəqliyyat infrastrukturunda son dərəcə mühüm mövqeyə malikdir. Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizində həlledici xətt olan 2007-ci ilin 21 noyabrında təməli qoyulan Çinin Pekin şəhərindən Böyük Britaniyanın London şəhərinədək iki qitə dövlətlərini bir-birinə bağlayacaq dəmir yolunun 2017-ci il oktyabrın

30-da açılışı oldu. Qeyd edək ki, bu xətt Afrikanın da Avrasiya materikinə çıxışı olacaqdır. Bundan başqa, Şimal-Cənub nəqliyyat xətti yaxın zamanlarda tam istifadəyə verilecekdir. 4 qütbü, üç qitəni birləşdirə biləcək Azərbaycan dünyanın mühüm paylayıcı qovşağına çevrilecekdir. Bu layihələrin onlarca dövlətə siyasi, iqtisadi dividendlər verməsi ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafına güclü təkan verməsi ilə yanaşı, dünya miqyasında son dərəcə mühüm siyasi imkanlar və nüfuz qazanmasına zəmin yaradacaqdır.

Təhlilçilərin də qeyd etdiyi kimi, təbii sərvətlərin zənginliyi hələ iqtisadi mənfəət demək deyil. Əlbəttə, ən başlıca məsələlərdən biri, zəngin təbii ehtiyatların beynəlxalq bazara çıxarılmasıdır, yeni ixracın təmin edilməsidir. Bunun üçün isə mütləq dünya bazarına çıxış əldə etmək, beynəlxalq aləmdə etibarlı tərəfdaş kimi tanınmaq zəruridir. Zəngin təbii ehtiyatların beynəlxalq bazarlara çıxarılması ilk günlərdən cənab İlham

Əliyevin xarici siyasət kursu və prioritetlərinin əsas istiqamətlərindən biri olub. Təsədüfi deyil ki, dövlət başçısının yürütdüyü xarici siyasət kursu Azərbaycanın müsbət beynəlxalq imicinin formalaşmasında müstəsna yer tutur. Vurğulayaq ki, bu siyasətin təməlidə Heydər Əliyev strategiyası dayanır. Ulu öndər Heydər Əliyevin 1993-cü ilin iyununda siyasi hakimiyyətə qayıdışı ilə bütün sahələrdə olduğu kimi, Azərbaycanın xarici siyasətində və milli maraqlarının beynəlxalq miqyasda etibarlı şəkildə qorunmasında da əsaslı keyfiyyət dəyişiklikləri baş verdi. Ümummilli lider Azərbaycanın xarici siyasət konsepsiyasını, doktrinasını və bunun istiqamətlərini uzaqgörənliklə müəyyən etdi. Bu strateji xətt Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə mövqelərini möhkəmləndirdi və nüfuzunu artırdı. Rəsmi Bakı BMT, ATƏT, Avropa Şurası, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı və digər beynəlxalq və regional qurumlarda öz milli maraqlarını əhəmiyyətli dərəcədə təmin edən siyasət həyata keçirməyə başladı.

Dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin uğurla davam etdirdiyi bu siyasətin müsbət nəticəsidir ki, Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzu ildən-ilə artır, Cənubi Qafqazın həm siyasi, həm də iqtisadi baxımdan lider dövləti kimi tanınır. Azərbaycanın 2011-ci ildə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvü seçilməsi də fikirlərimizi təsdiqləyir. Əlbəttə, Azərbaycanın qüdrətinin, nüfuzunun artması tərəfdaş ölkələrlə münasibətlərin coğrafiyasını da genişləndirir. Hazırda Azərbaycan 150-yə yaxın ölkə ilə ticari-iqtisadi əlaqələrə malikdir. Bu əlaqələrin genişliyinə, intensivliyinə üzleşdiyimiz Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə də müsbət təsiri vardır. Xarici siyasətin uğuru beynəlxalq təşkilatlarda Ermənistanın təcavüzünə qarşı qətnəmə, qərar və sənədlərin qəbul edilməsində də özünü göstərir.

Xarici siyasətlə bağlı ölkə qarşısında duran əsas vəzifənin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli olduğunu dəfələrlə vurğulayan cənab İlham Əliyev bildirib ki, bu, bizim nainki xarici siyasətdə, ümumiyyətlə, ölkə qarşısında duran əsas məsələdir: "Bildiyimiz kimi, məsələ uzun illərdi öz həllini tapmır, ədalət, beynəlxalq hüquq normaları pozulur və bu ədalətsizlik davam edir. Azərbaycan bu məsələnin həlli üçün bütün imkanlardan istifadə edir və etməlidir. Diplomatik saylər gücləndirilməlidir və gücləndirilir. Digər amillər də bu məsələnin həlli üçün öz rolunu oynamalıdır və bu istiqamətdə önəmli addımlar atılır". Dövlət başçısı cənab İlham Əliyev Azərbaycanın müstəqilliyinə qarşı yönələn bütün təhlükələrin aradan qaldırılmasına, milli təhlükəsizliyin təmin edilməsinə, Ermənistan tərəfindən həyata keçirilən separatizm və işğalçılıq siyasətinin qarşısının alınmasına və bu məqsədlə bölgədə və dünyada müttəfiqlərin qazanılmasına, regiondakı dövlətlərlə maraqların üst-üstə düşməsinin təmin edilməsinə və qarşılıqlı əməkdaşlıq çərçivəsində hərəkət edilməsinə böyük önəm verir. Xarici siyasətimizin ən önəmli vəzifə və prioritetlərindən biri məhz Dağlıq Qarabağ probleminin beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində həllinə nail olmaqdır. Prezident İlham Əliyev qətiyyətlə bildirmişdir ki, Azərbaycan öz torpaqlarında ikinci erməni dövlətinin yaranmasına imkan verməyəcəkdir. Dövlət başçısı Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş ərazilərdə beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinin pozulması və həmin ərazilərdə qanunsuz fəaliyyətlə bağlı məsələləri daim diq-

qət mərkəzində saxlayır: "Münaqişənin həlli ilə bağlı bizim prinsiplial mövqeyimiz dəyişməz olaraq qalır. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü qeydsərtsiz bərpa edilməli, işğalçı qüvvələr torpaqlarımızdan geri çəkilməlidir. Beynəlxalq birlik tərəfindən tanınan ərazi bütövlüyümüzü tam şəkildə bərpa ediləcəkdir. Mən buna şübhə etmərəm".

Azərbaycan erməni terror dəstələrinin Dağlıq Qarabağda törətdikləri vəhşiliklər barədə informasiyanın dünya birliyinə çatdırılması istiqamətində də böyük işlər görür. Artıq ermənilərin Xocalıda törətdikləri vəhşilikləri və soyqırımı siyasəti ayrı-ayrı ölkə parlamentlərində tanınır. Hazırda 50-dən çox ölkənin parlamentində Xocalı soyqırımı ilə bağlı sənədlər qəbul olunub. Kanada, Meksika, Kolumbiya, Peru, Pakistan İslam Respublikası, Bosniya və Hersoqovina, Rumıniya, Çexiya, Jordaniya və Honduras parlamentləri, habelə ABŞ-ın 20-dən artıq ştatı Xocalı faciəsini soyqırımı və Azərbaycana qarşı cinayət aktı kimi rəsmən tanıyıblar.

Böyük əminliklə deyə bilərik ki, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə dövlətimiz bütün sahələr üzrə, o cümlədən beynəlxalq aləmdə müstəqil siyasət aparır. Bu faktor özünü bütün istiqamətlərdə çox aydın göstərir. Azərbaycan özünün təbii və iqtisadi sərvətlərinə tam nəzarət edən bir ölkədir. Bu gün Azərbaycan özünün iqtisadi təhlükəsizliyini, ərzaq təhlükəsizliyini, enerji təhlükəsizliyini təmin edən dövlətlər sırasında durur. 2003-2013-cü illərin təcrübəsi göstərir ki, Azərbaycan Respublikası bu uğurlara, müsbət nəticələrə də məhz müstəqil iradəsi və müstəqil siyasəti hesabına nail ola bilmişdir. Azərbaycan BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasına sədrlik etdiyi dövrlərdə rəsmi Bakının əsaslandığı şərtlər, qarşısına qoyduğu hədəflər haqq-ədalət, təhlükəsizlik, beynəlxalq hüququn qorunması, terrorizmlə mübarizə dövlətlərin müstəqilliyinə və ərazi bütövlüyünə hörmət prinsipləri ilə yanaşmaq idi. Rəsmi Bakının əsas məqsədlərindən biri qarşuduraların, o cümlədən də etnik qarşıduraların, münaqişələrin həlli məsələsinə beynəlxalq təşkilatların diqqətini cəlb etməkdən ibarət olub. Rəsmi Bakı dünyada sülhün, təhlükəsizliyin qorunmasına yönəlik siyasətini sözügedən beynəlxalq təşkilatın rəhbərliyi statusunda fəaliyyətini həyata keçirərək də sərgilədi.

Bu gün Azərbaycan həm bölgədə, həm də dünyada söz sahibi olan dövlətdir və beynəlxalq aləmdə nüfuzunun artmasında ölkənin iqtisadi potensialının güclənməsi ilə bərabər, Prezident İlham Əliyevin məntiqili pragmatik siyasəti və lider kimi şəxsi keyfiyyətləri böyük rol oynayıb. Dövlət başçısı tərəfindən həyata keçirilən uzaqgörən siyasi kurs nəticəsində bölgədə Azərbaycanın iştirakı olmadan hansısa bir layihəni həyata keçirmək, iqtisadi proqramı reallaşdırmaq qeyri-mümkündür.

Tarixin parlaq səhifəsinə çevrilən bu on il ərzində ordu quruculuğu və müdafiə sənayesi sahəsində də olduqca böyük işlər görüldü. Azərbaycanın həm iqtisadi sahədəki inkişafına, həm də beynəlxalq aləmdəki nüfuzunun artmasına diqqət çəkən cənab İlham Əliyev bildirib ki, hərbi potensialımız da güclənir, bu sahəyə daim böyük diqqət göstərilir və göstəriləcəkdir.

Dövlətimizin ordu quruculuğu və hərbi sənaye kompleksinin yaradılması istiqamətində siyasəti milli resurslara və mövcud beynəlxalq təhlükəsizlik vəziyyətinə əsaslanan müdafiə qabiliyyətinin daim inkişaf etdirilməsinə əsaslanır. 2005-ci ildə dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə yaradılmış Müdafiə Sənayesi Nazirliyi Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin döyüş qabiliyyətinin artırılmasına və ölkəmizin müdafiə potensialının gücləndirilməsi istiqamətində önəmli rola malikdir. Ölkəmizin hərbi potensialı həqiqi fəaliyyəti açıqlayan cənab İlham Əliyev bildirib ki, ordu quruculuğu bu tarixi on il ərzində böyük templərlə aparılmışdır və işğalçı Ermənistanla müqayisədə bizim üstünlüyümüz dəfələrlə ölçülür: "Hərbi büdcəmiz 20 dəfədən çox artmışdır. Eyni zamanda son 10 il ərzində əvvəlki illərdə olmamış hərbi sənaye kompleksi yaradılmışdır. Bu gün onlara zavod fəaliyyət göstərir, 750 adda hərbi təyinatlı məhsul istehsal edilir. Beləliklə, biz həm yeni istehsalat sahələri yaradıırıq, eyni zamanda, xarici silah bazarlarından asılılığımızı azaldırıq. Hesab edirəm ki, növbəti illərdə biz ordu quruculuğu istiqamətində daha da böyük addımlar atacağıq".

Ölkənin müdafiə qabiliyyətinin möhkəmləndirilməsi yolunda hərbi-siyasi və hərbi-texniki sahədə beynəlxalq əlaqələrin və əməkdaşlığın çoxtərəfli inkişafı da bu on il ərzində cənab İlham Əliyevin daim diqqət mərkəzində olub. Avratlantik məkanın təhlükəsizlik sistemində inteqrasiya, NATO dövlətlərinin qüvvələri ilə qarşılıqlı uzlaşan hərbi qüvvələrin yaradılması, böhranların aradan qaldırılması məqsədilə müvafiq beynəlxalq təşkilatların mandatı əsasında aparılan sülhmeramı əməliyyatlarda iştirak etmək hazırda Azərbaycanın müdafiə siyasətinin əsas istiqamətlərindən hesab olunur. Ölkənin artıq güclü orduya malik olduğunu xüsusi bəyan edən dövlət başçısı cənab İlham Əliyev bildirib ki, bütün silahlı qüvvələrimiz bu gün istənilən vəzifəni müdafiə etmək üçün hazır və buna qadirdilər: "Dağlıq Qarabağda və işğal edilmiş torpaqlarda Azərbaycanın suverenliyini bərpa etməyə hazırdırlar. Sadəcə olaraq biz istəyirik ki, bunu qan tökülmədən, sülh, danışıqlar yolu ilə edək və hər an, hər gün biz qələbəyə yaxınlaşıırıq. Hər gün Ermənistan daha da böyük tənəzzül uğrayır, Azərbaycan daha da güclənir. Biz hər gün qələbə gününü yaxınlaşdırırıq. Gün gələcək Azərbaycan bayrağı Xankəndidə və Şuşada dalğalanacaqdır".

(davamı 3-cü səhifədə)

Müstəqil Azərbaycanın dinamik inkişafının təməli - əsrə bərabər 10 il

(əvvəlki 2-ci səhifədə)

Dünya ölkələrinin tərəqqisi və inkişafında insan kapitalı, sənaye kompleksi və təbii sərvətlər üç əsas faktor kimi həlledici əhəmiyyətə malikdir. İnkişaf etmiş ölkələrdə insan kapitalı 76 faiz, sənaye kompleksi 19 faiz və yalnız 5 faiz təbii sərvətlər təşkil edir. Bunu nəzərə alan dövlət başçısı cənab İlham Əliyev neft faktorunun insan kapitalına çevrilməsi tezisini irəli sürüb. Bu istiqamətdə Azərbaycanda informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının inkişafı da mühüm rol oynayır. Azərbaycan əsasən neft və qaz ixracatçısı kimi tanınsa da, tədricən neft-qaz ölkəsindən yüksək səviyyədə inkişaf etmiş informasiya-kommunikasiya infrastrukturuna malik olan ölkəyə çevrilir. Bu tarixi o il ərzində respublikamızda İKT sektorunda əldə olunan gəlirlərin artımı dünyada bu sahədə olan artımdan 2,5-3 dəfə çoxdur. Azərbaycan ərazisinə və əhalisinə sayına görə nisbətən kiçik ölkələrə aid edilse də, artıq özünü kosmik peykini orbitə çıxarmaqla həmin ölkələrin arasında öz xüsusi yerini tutub. Azərbaycanın ilk telekommunikasiya peykinin istehsal olunması və müvəffəqiyyətlə orbitə çıxarılması böyük tarixi hadisə olması ilə yanaşı, innovasiya və yeni texnologiyaların inkişaf etdirilməsi və təbii sahəsində ölkədə reallaşan layihələrin aktuallığının və geniş perspektivlərə malik olmasının təzahürü kimi dəyərləndirilir. Peykin uğurla orbitə çıxarılması ilə əlaqədar Azərbaycan xalqını təbrik edən cənab İlham Əliyev bildirib ki, bu, doğrudan da, tarixi bir gündür, böyük nailiyyətdir, dövlətimizin böyük qələbəsidir: "Bu hadisə onu göstərir ki, müstəqil Azərbaycan dövləti sürətlə, hərtərəfli inkişaf edir və biz artıq kosmik klubun üzvüyük. Hər bir ölkənin uğurlu, dayanıqlı inkişafı üçün informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsi həlledici rol oynayacaqdır. Mən buna əminəm. Mən çox şadam ki, biz bu istiqamətdə bütün işləri planlı, məqsədyönlü şəkildə apardıq. Bütün addımları atırıq ki, ölkəmiz daha da güclənsin, Azərbaycan daha da müasir dövlətə çevrilsin...". Ekspertlərin proqnozlarına əsasən, Azərbaycanda İKT-nin yüksək inkişaf templərinə görə 2023-cü ilə bu sektordən əldə olunan gəlirlər neft gəlirlərini üstələyəcək.

Bu, böyük və global yeniliklərə doğru inamla addımlayan Azərbaycanda yüksək texnoloji informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sənayesinin formalaşdırılması üçün hər cür şərait yaradılıb və ən yeni xidmətlərin təbiiq edilməsinə başlanılıb. İKT sənayesində əsas kapitala investisiya qoyuluşu 2003-cü ildən 2013-cü ilə kimi 3 dəfədən çox, avadanlıqların idxalı 3,4 dəfə, İKT-də xidmət və məhsulların istehsalı isə 3,5 dəfə artıb. Bütün icra olunan layihələr həm də bir məqsədə — "Elektron hökumət" in yaradılmasına xidmət edir. Bu strateji proqramın həyata keçirilməsi üçün dünyanın ən son nailiyyətləri ölkəmizdə təbiiq edilir. Həmin sahədə aparılan işlərin perspektivlərinin ölkənin ümumi inkişafı üçün xüsusi önəm daşıdığını bilirdən dövlət başçısı cənab İlham Əliyev bildirib: "Gələcəkdə informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsi dünyada aparıcı sahə olacaqdır və olmalıdır. Bu sahədə kim qabaqda gedirsə, o da söz sahibi olacaqdır..."

Azərbaycanda elektron rəqəmsal imzalardan istifadə edilməsi dövlət müəssisələri arasında əlaqələndirmənin inkişafının sürətləndirilməsinə, həmçinin ölkədə elektron xidmətlərin və elektron ticarətin inkişafına müsbət təsir edəcək, "Elektron hökumət" konsepsiyasının həyata keçirilməsinə, Azərbaycanın brendi olan "ASAN xidmət" in bütün regionlarımızda yaradılmasına, fəaliyyət dairəsinin genişlənməsinə və bu kimi digər layihələrin gerçəkləşdirilməsinə dövlət başçısı tərəfindən çox böyük diqqət yetirilir. Bunun sayəsində vətəndaşlarla və biznes sektoru ilə hökumət arasında əlaqələndirmə asanlaşdırılır və saflaşdırılır, yaranan biləcək bütün neqativ halların qarşısı alınır.

2003-2013-cü illərdə Azərbaycan da elektrik enerjisi istehsalında həm ənənəvi, həm də alternativ və bərpə olunan mənbələrdən istifadə edildi, ən qabaqcıl texnologiyalar uğurla tətbiq olundu. Bu, Azərbaycan iqtisadiyyatının artan tələbatını ödəməklə ölkənin hərtərəfli inkişaf və tə-

rəqqisini təmin etdi. Bu dövrdə ölkədə 17 yeni elektrik stansiyasının tikilməsi nəticəsində 2300 meqavatdan artıq həcmə də generasiya gücləri istismara verildi və Azərbaycanın ümumi generasiya gücü 6300 meqavata çatdı. Eyni zamanda, on min kilometrən çox elektrik verilişi xətləri və 1550-dən çox yarımstansiyası inşa edildi və yenidən quruldu. Enerji infrastrukturunun sürətli inkişafının önəmini qeyd edən cənab İlham Əliyev bildirdi ki, əgər bu elektrik stansiyaları tikilməsə idi, bu gün ölkəmizin təxminən 30 faizi işıqsız qalardı və heç bir sənaye inkişafından söhbət gedə bilməzdi: "Çünki Azərbaycanda sənayenin inkişafı elbəttə ki, infrastruktur layihələri ilə təmin edilməlidir. Ona görə də biz, ilk növbədə elektrik stansiyalarının yaradılması ilə məşğul olduq".

Alternativ və bərpaolunan enerji mənbələrindən istifadənin inkişaf etdirilməsi çərçivəsində ölkə ərazisində kiçik hidroelektrostansiyaların tikintisi üzrə məqsədyönlü işlərin aparılması xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Bu sahə üzrə Dövlət Agentliyi Qobustan Eksperimental Poliqonu və Tədris Mərkəzinin istifadəyə verilməsi cənab İlham Əliyevin inkişaf siyasətinin məhz innovativ yönümlü olduğunu bir daha təsdiq edir. 38 hektar ərazidə inşa olunan mərkəz külək, günəş və bioqaz stansiyaları ilə təchiz olunur. Bu da ölkədə alternativ enerjinin hər üç yolla əldə edilməsi istiqamətində görülən işlərin real nümunəsidir. Sözügedən sahədə aparılan düzgün siyasi kurs, icra olunan proqramlar və layihələr, əldə olunan nailiyyətlər sayəsində bu illərdə ölkəmiz dünya səviyyəsinə yüksəldi.

Bu 10 ildə ölkədə aqrar sektorda həyata keçirilən islahatlar nəticəsində kənd təsərrüfatının idarə edilməsində də əsaslı dəyişikliklər baş verdi. Dövlət başçısının iqtisadi siyasət kursunun ayrılmaz hissəsi olan aqrar islahatların dərinləşməsi mülikiyyət münasibətlərinin davamlı inkişaf etməsinə zəmin oldu. On il ərzində biznes mühitinin formalaşdırılması bu sahədə göstəricilərin sürətlə artmasını təmin etdi. 2003-2013-cü illərdə aparılmış ciddi və genişmiqyaslı islahatlar nəticəsində kənd təsərrüfatında yeni sahələr yarandı, məzmunca fərqli münasibətlər formalaşdı. Nəticədə bu dövrdə kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının həcmi 3,3 dəfə artıdı. Aqrar sektorun mühüm bölməsi olan bitkililikdə əkin sahələrinin 64,2 min hektar artması ilə yanaşı, əksər bitki növləri üzrə məhsuldarlıqda da yüksək göstəricilər əldə edildi. Beləliklə, bu dövrdə bitkililik məhsulları istehsalı 3 dəfə, heyvandarlıq məhsulları istehsalı 3,8 dəfə artıdı.

Tarixi 10 il ərzində mədəniyyət infrastrukturlarının müasir standartlara uyğun yenidən qurulması və yeni mədəniyyət ocaqlarının tikilib istifadəyə verilməsinə də xüsusi diqqət ayrıldı. Mədəniyyət sahəsində 2003-2013-cü illərdə əldə etdiyimiz bütün uğurların əsasında Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin xüsusi diqqət və qayğısı, müəyyən təşkilatları üzə qazandıran müdrik siyasi kursu dayanır. Bu illərdə keçirilən Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu, "Eurovizion" məhni müsabiqəsi, Bakı şəhərinin İslam mədəniyyətinin paytaxtı seçilməsi ilə əlaqədar tədbirlər, Şostakoviç Festivalı, Rastropoviç Festivalı, Bakı Caz Festivalı, Ü.Hacıbəyli adına Beynəlxalq Musiqi Festivalı, Qəbələ Beynəlxalq Musiqi Festivalı, Teatr Konfransları, "Muğam aləmi" Muğam festivalı, Bakı Beynəlxalq Kitab Sərgi-yarmarkaları, Beynəlxalq Kulturoloqların Bakı Forumları, Novruz bayramı mərasimləri və sair bu kimi beynəlxalq tədbirləri xüsusi qeyd etmək olar. Bu dövr ərzində cənab İlham Əliyev tərəfindən teatr, kino, muzey, kitabxana və turizmin inkişafını təmin edən 5 Dövlət Proqramı və ümumiyyətlə, mədəniyyət və turizm sahələri ilə bağlı 500-dən çox sərəncam və fərman imzalanıb. Həmin dövrdə dünyanın 70-dən çox ölkəsi, həmçinin Birləşmiş Millətlər Təşkilatı, İSESKO, MDB, Türksöy, Demokratiya və İqtisadi inkişaf naminə GUAM, Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı və bu kimi digər nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla mədəniyyət sahəsində çoxtərəfli və ikitərəfli əməkdaşlığın təşkili, ölkəmizin bu sahədə mövcud beynəlxalq proqram və layihələrə qoşulması, həmçinin Azərbaycan mədəniyyətinin beynəlxalq aləmdə

təbliği istiqamətində çox əhəmiyyətli işlər görüldü. 2010-cu ilin 22-24 iyun tarixində Paris şəhərinə YUNESKO-nun Baş Qərargahında qeyri-maddi mədəni irsin qorunması üzrə dövlətlərin üçüncü sessiyasında Azərbaycan bu qurumun qeyri-maddi mədəni irsin qorunması üzrə hökumətlərarası Komitəsinə üzv seçildi.

Cənab Prezidentin həyata keçirdiyi siyasətin ayrılma hissəsi olan idman, sağlamlıq həyat tərzinin təbliği və olimpiya hərəkətinin gücləndirilməsi Azərbaycanın beynəlxalq idman aləmindəki yeri və mövqeyinin möhkəmləndirilməsi ilə yanaşı, əlbəttə, ölkəmizin tanınması, milli-mədəni dəyərlərimizin dünyaya çatdırılması turizmin inkişafı istiqamətində də olduqca faydalıdır. Bu gün Azərbaycanın dünyada nüfuzlu beynəlxalq yarışların mərkəzlərindən biri kimi tanınması böyük tarixi nailiyyətdir. 2003-2013-cü illər ərzində Azərbaycan bir idman dövləti kimi mövqeyini inanılmaz dərəcədə yüksəltdi və möhkəmləndirdi. Bu dövrdə sahmat üzrə qran-pri, bodibildinq, güləş, bədii gimnastika üzrə yarışları, 17 yaşlı futbolçu qızların, hərbiçilərin dünya çempionatları, bədii gimnastların, taekvondoçuların Avropa çempionatları (2 dəfə) və bədii gimnastika üzrə dünya kubokunun yarışları, 2008-ci ildən keçirilən güləş üzrə "Qızıl Qran-Prı" turnirləri, taekvando, boks, voleybol üzrə olimpiya şəkliat turnirləri və s. kimi mötəbər idman yarışları, eləcə də qeyri-olimpiya növləri üzrə dünya və qitə miqyaslı çempionatlar, birinciliklər və digər mötəbər yarışlar Azərbaycanın yüksək beynəlxalq idman nüfuzunu göstərir.

Cənubi Qafqaz iqtisadiyyatında dördüncü üç paya malik olan Azərbaycan bu gün regional lider, bir sıra global məsələlərdə mühüm geosiyasi oyunçu və beynəlxalq nüfuzu durmadan artan ölkədir. Təhlilçilərin də qeyd etdiyi kimi, bu böyük uğurların arxasında dövlət başçısı tərəfindən ulu öndərin əsasını qoyduğu inkişaf strategiyasının davamlı inkişaf etdirilməsi və global siyasətin tələbinə əsasən yeni çağırılarla zənginləşdirilmə dayanır. 2003-cü ildə keçirilmiş seçkilərdən dərhal sonra cənab İlham Əliyev bildirdi ki, ulu öndər Heydər Əliyevin siyasəti davam etdiriləcək, Azərbaycan xalqının maraqlarını ifadə edən bu siyasi xətt yeni şəraitə uyğun şəkildə, keyfiyyətcə daha böyük inamla həyata keçiriləcəkdir. Tarix sübut etdi ki, dövlət başçısı İlham Əliyev ulu öndərin etimadını tam doğrultdu və xalqa verdiyi bütün vədləri yerinə yetirdi. İkicildikdə yer almış materiallar əyani surətdə göstərir ki, cənab Prezidentin ölkəsi və xalqı ilə keçirdiyi möhtəşəm on ilin yüksək tempi iqtisadi sıçrayışının, siyasi nüfuzunun əsasında ümummilli liderimizin ideyaları, İlham Əliyev müdrikliyi, ullağ gərənliliyi və öz liderinə sonsuz inamını göstərən xalqın böyük dəstəyi dayanır.

Bütün bunlar haqqında "Prezident İlham Əliyev: dinamik inkişafın 10 ili" ikicildiyindəki ayrı-ayrı bölmələrdən geniş məlumatlar əldə etmək olar. "CBS Poliqrafik production" nəşriyyatında çapdan çıxan bu ikicildilik zəngin kitab mədəniyyəti ənənələrini özündə birləşdirir və yüksək səviyyəli poliqrafik icrası ilə diqqət çəkir. Kitab oxucuda bu 10 ildə görülmüş işlərin gerçək miqyası, dövlət başçısı səviyyəsində yürüdülmə siyasətlə bağlı aydın təsəvvür yaradır. İkicildiyin hazırlanmasında başlıca məqsəd də elə budur. 2003-2013-cü illərin xronikasını nəfis tərtibatla oxucunun diqqətinə çatdıran bu yeni nəşr bir daha təsdiq edir ki, əsrə bərabər bu 10 il milli inkişaf strategiyasının reallaşmasına, əhalinin sosial rifahının yüksəldilməsinə, ölkəmizin beynəlxalq nüfuzunun artırılmasına, iqtisadi təhlükəsizliyin, milli maraqların və sabitliyin təmin olunması istiqamətində tədbirlərin gələcək illərdə də uğurla həyata keçirilməsinə, müstəqilliyimizin əbədiyyətinə etibarlı təməl oldu.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin ictimai-siyasi fəaliyyətinə həsr olunmuş bu ikicildilik ölkənin sosial-iqtisadi inkişafı, daxili və xarici siyasəti ilə maraqlanan geniş oxucu auditoriyası, politoloqlar və tədqiqatçılar üçün son dərəcə dəyərli məlumat mənbəyi, reallaşmış strateji yol xəritəsidir.

Sükür ƏLİZADƏ,
Ataş CƏBRAYİLOV,
"Respublika".

Azərbaycanlıların soyqırımının 100-cü ildönümünü ilə bağlı Qubada respublika elmi konfransı keçirilib

Martın 31-də Quba Soyqırımı Memorial Kompleksinin zalında 1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100-cü ildönümünə həsr edilmiş respublika elmi konfransı keçirilib.

AZƏRTAC-ın bölgə müxbiri xəbər verir ki, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının və Quba Rayon İcra Hakimiyyətinin birgə təşkilatlığı ilə "Soyqırımların dərsləri" mövzusunda keçirilən konfrans "Quba soyqırımı" filminin nümayişi ilə başlayıb.

canlı qətlə yetirilib, məscidlər, qəbiristanlıqlar dağıdılıb, kəndlər, qəsəbələr viran edilib.

"Bu hadisələr nəhayət Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin başlanması ilə nəticələndi", - deyə İsa Həbibbəyli qeyd edib ki, Azərbaycanın ovaxtki rəhbərliyinin zişliyi, şərişsizliyi, vətənpərvər mövqə tuta bilməməsi nəticəsində torpaqlarımızın bir hissəsi Ermənistan tərəfindən işğal olundu, minlərlə həmvətənimiz qətlə yetirildi. Şərişsiz rəhbərliyin bu ədalətsizliyə həttə siyasi-hü-

daha geniş olub. Orta Asiyadakı müsəlman əhalisinə də eyni vaxtda belə divanlar tutulub. Özbəkistanda baş verən hadisələr Qafqaz hadisələri ilə eyni vaxta düşür və bunun türk-müsəlman əhalisinə qarşı həyata keçirilən vahid siyasətin tərkib hissəsi olduğu elmi dəlillərlə isbat olunur. Qafqaz, Hindistan, Fransa, Rusiya arxivlərindən Azərbaycanla gətirilən minlərlə sənəd ermənilərin qaçıqan, cəllad, soyqırımının iştirakçı olduğunu aydın şəkildə isbat edir. Xocalı soyqırımını da bu hadisələrin davamıdır.

Sonra Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli HƏSƏNOV çıxış edib.

Azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyi və Quba Soyqırımı Memorial Kompleksi ilə bağlı görülən işlər barədə məlumat verən Əli Həsənov deyib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev bu il yanvarın 18-də "1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyi haqqında" Sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, Prezident Administrasiyasının rəhbəri tərəfindən "1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100-cü ildönümünə dair Tədbirlər Planı" təsdiq edilib. Bu gün Quba soyqırımı qurbanlarının xatirəsini anma mərasimi və öz işinə başlayan respublika elmi konfransı da həmin Tədbirlər Planına uyğun olaraq keçirilir. Eyni zamanda, xatırlatmaq istəyirəm ki, dövlətimizin başçısının tapşırığı ilə Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyev 2017-ci il iyunun 5-də "Quba şəhərində Soyqırımı Memorial Kompleksi ilə bağlı bəzi məsələlər haqqında" Sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən yaradılan Komissiyanın qarşısına Kompleksdə yaranmış vəziyyətin ətraflı öyrənilməsi və məzarlığın durumuna təhlükə törədə biləcək proseslərin qarşısının alınması ilə bağlı təkliflər təqdim etmək vəzifəsi qoyulub. Bu tapşırığa uyğun olaraq, 2017-ci il iyunun 9-da Komissiya tam tərkibdə Quba şəhərinə gəlib, məzarlıqda baxış keçirib, burada yaradılmış muzeyin iş şəraiti ilə tanış olub. Komissiya belə bir qənaətə gəlib ki, insan qalıqlarının çürüməsinin sürətlənməsi və torpağın sürüşmə hallarının aktivləşməsi məzarlığın olduğu şəkildə qorunub saxlanması çətinləşdirir. Ona görə də həmin ərazidəki insan sümüklərinin dini

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti, akademik İsa HƏBİBBƏYLİ çıxış edərək son iki yüz ildə Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin siyasi hakimiyyətə qayıdışından sonra bu hadisələrə obyektiv siyasi-hüquqi qiymət verildi. Ulu Öndərin qəbul etdiyi qərarlar əsasında ölkəmizin arxivləri Azərbaycan elminə, ictimaiyyətinə, dünyaya açıldı və bu hadisələr barədə obyektiv reallıqları öyrənmək mümkün oldu. Məhz həmin dövrdən AMEA-da azərbaycanlılara qarşı soyqırımlarını tədqiq edən daimi komissiya fəaliyyət göstərir. Artıq beynəlxalq aləm XX əsrin əvvəllərində ölkəmizdə azərbaycanlılara qarşı ermənilər tərəfindən soyqırımı həyata keçirildiyini təsdiq edir. Bunu

quqi qiymət verməyə cüreti çatmadı. Yalnız Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin siyasi hakimiyyətə qayıdışından sonra bu hadisələrə obyektiv siyasi-hüquqi qiymət verildi. Ulu Öndərin qəbul etdiyi qərarlar əsasında ölkəmizin arxivləri Azərbaycan elminə, ictimaiyyətinə, dünyaya açıldı və bu hadisələr barədə obyektiv reallıqları öyrənmək mümkün oldu. Məhz həmin dövrdən AMEA-da azərbaycanlılara qarşı soyqırımlarını tədqiq edən daimi komissiya fəaliyyət göstərir. Artıq beynəlxalq aləm XX əsrin əvvəllərində ölkəmizdə azərbaycanlılara qarşı ermənilər tərəfindən soyqırımı həyata keçirildiyini təsdiq edir. Bunu

Alim bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin "1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyi haqqında" Sərəncamında məsələyə daha kompleks münasibət ifadə olunub. Sənəddə XX əsrdə baş vermiş hadisələrin soyqırımı, deportasiya və etnik təmizləmə xarakteri daşıdığı çox obyektiv şəkildə öz əksini tapıb. Biz bu gün Quba Soyqırımı Memorial Kompleksində bu konfransı həmin Sərəncama əsasən keçiririk. Quba məzarlığında aparılan tədqiqatlar sübut edib ki, burada vəhşicəsinə qətlə yetirilən Azərbaycan əhalisi, eyni zamanda, onlarla bərabər bu torpaqlarda qədimdən tolerant şəkildə yaşayan digər xalqların nü-

Ermənilərin azərbaycanlılara qarşı soyqırımını siyasətinin mərhələlərə davam etdiyini vurğulayan akademik bildirib ki, 1937-ci ilin qanlı repressiya hadisələrində də tarix sübut edib ki, erməni barmağı çevik şəkildə işləyib. 1946-1948-ci illərdəki deportasiya hadisələri də əslində soyqırımlarının başqa formasıdır. Tarixi Azərbaycan torpaqları olan, təmiz sulu, sərin havalı Qərbi Azərbaycanı azərbaycanlılar zorla şoran, isti rayonlara köçürülməklə onları böyük bir hissəsi məhv edilib. Beləliklə, bu faciələrin baş verməsindən indiyədək 100 minlərlə azərbay-

mayəndələrinə qarşı da ermənilər eyni ağır cəzaları qətləmin hadisələrini törədiblər. Quba məzarlığı xalqların tolerantlıq, qardaşlıq, həmrəylik abidəsidir. Bu abidə Azərbaycan dövlətinin, xalqının terrora, təcavüzə, işğala "yox", sülhə, həmrəyliyə "he" dediyinin bir ifadəsidir.

adət-ənənələrə uyğun dəfn olunması, qəbirüstü xatirə lövhəsinin qoyulması, gələcəkdə zəruri hallarda tarixi araşdırma məqsədilə qazıntı işləri üçün şəraitin yaradılması məqsəduyğun hesab olunub və bu barədə ölkə rəhbərliyinə məruzə edilib.

(davamı 4-cü səhifədə)

Azərbaycanlıların soyqırımının 100-cü ildönümünü ilə bağlı Qubada respublika elmi konfransı keçirilib

(əvvəl 3-cü səhifədə)

Artıq Komissiyanın təklifləri nəzərə alınaraq, soyqırımı qurbanlarının qalıqları dəfn edilib və məzarüstü xatirə lövhəsi qoyulub.

Əslində, azərbaycanlıların 1918-ci il soyqırımının Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurulması yolunda xalqımızın üzleşdiyi ən ağır sınaq olduğunu vurğulayan Prezidentin köməkçisi deyib ki, amansız qırğına və ağır itkilərə baxmayaraq, xalqımız bu sınaqdan keçərək öz taleyinə və torpaqlarına sahib çıxdı, Şərqdə ilk müstəqil respublika yaratdı. İki aydan sonra Xalq Cümhuriyyətinin yaradılmasının 100 ili tamam olur. Bu yubileyin respublikada dövlət səviyyəsində geniş qeyd edilməsi üçün Azərbaycan Prezidenti 2017-ci il mayın 16-da xüsusi Sərəncam imzalayıb. Bu Sərəncam tariximizin həmin şərəfli dövrünü daha dərinlən öyrənmək üçün yeni imkanlar açır.

Tarixin müxtəlif dövrlərində xalqımız erməni millətçiləri tərəfindən soyqırımı cinayətlərinə, kütləvi qırğınlara, deportasiyalara, etnik təmizləmələrə və terrora məruz qalsada, həmin hadisələrə heç bir siyasi-hüquqi qiymət verilməsi mümkün olmayıb. Ona görə ki, hər dəfə ermənilər məkrli niyyətlərini öz havadartlarına, başqa sözlə, mərkəzi hakimiyyətə, real güc sahiblərinə arxalanaraq və onların iştirakı ilə həyata keçirirdilər. Bu, 1905-1907-ci, 1918-1920-ci, 1948-1953-cü illərdə və sonrakı dövrdə də məhz belə olub. Elə bu səbəbdən də soyqırımı faktları gizlədilir və ya təhrif olunmuş şəkildə təqdim edilir, elmi tədqiqat işləri sərt inzibati-ideoloji nəzarət altında aparılır. Nəticədə ötən əsrin 80-ci illərinin sonu 90-cı illərinin əvvəllərində erməni ekspansionist şovinizmi bir daha baş qaldırdı, Azərbaycan xalqı yenidən çətin sınaqlara, deportasiyaya, etnik təmizləməyə, işğala düşərək oldu və Xocalı soyqırımını kimi dəhşətli faciə yaşadı.

Çıxışına davam edən Əli Həsənov deyib: "Yalnız müstəqillik illərində keçmişimizin gerçək mənzərəsini yaratmaq və xalqımıza qarşı dəfələrlə törədilmiş soyqırımı cinayətlərinə siyasi-hüquqi qiymət vermək imkanı qazandıq. Bu baxımdan ümummilli lider Heydər Əliyevin 1998-ci il martın 26-da imzaladığı "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" Fərman mühüm tarixi əhəmiyyət kəsb edir. Həmin sənəddə XIX əsrin əvvəllərindən müasir dövrümüzdə qədər Azərbaycan torpaqlarının zəbt, kütləvi qırğınlar, deportasiya və etnik təmizləmələrlə müəyyən edilən faciələr ermənilərin azərbaycanlılara qarşı düşülmüş, planlı surətdə həyata keçirdiyi soyqırımı siyasətinin ayrı-ayrı mərhələləri kimi qiymətləndirilib və 31 mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü elan edilib.

Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə Xocalı soyqırımına da siyasi-hüquqi qiymət verilib, fevralın 26-sı Xocalı Soyqırımı Günü elan edilib. 2008-ci ildən Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə başlanmış "Xocalıya ədalət!" beynəlxalq kampaniyası çərçivəsində aparılan işlər sayəsində faciə ilə bağlı faktlar geniş beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılıb, planetin bütün güşələrində milyonlarla insan məlumatlandırılıb. Artıq dünyanın 16 ölkəsi, ABŞ-ın 20-dən çox ştatı hökumət və ya parlament səviyyəsində, habelə İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Xocalı soyqırımını rəsmən tanıyıb".

Azərbaycan Respublikasının 1996-cı ilin mayında "Genosid cinayətinin qarşısının alınması və onun cəzalandırılması haqqında Konvensiya"ya qoşulduğunu xatırladan Prezidentin köməkçisi bildirib ki, bu Konvensiya Birleşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Məclisi tərəfindən 1948-ci il dekabrın 9-da qəbul olunub. Lakin həmin sənədin qəbulundan 70 il keçməsinə baxmayaraq, hələ də dünyanın bir çox yerlərində soyqırımı cinayətləri baş verir. Bunun başlıca səbəbi dünyada hökm sürən ikili standartlar, beynəlxalq birliyin, xüsusilə də aparıcı dövlətlərin soyqırımı cinayətlərinə vaxtında adekvat münasibət bildirməməsidir. Ona görə də dünyanın müxtəlif qüvvələri, ictimai, siyasi, elm və mədəniyyət xadimləri soyqırımı cinayətlərinə yol açan etnik, irqi və dini düzmsüzlüyə, düşmənçilik yaradan bütün hallara qarşı qətiyyətli mübarizə aparmalıdır. Digər tərəfdən, Azərbaycanda olduğu kimi, hər bir ölkədə etnik, mədəni və konfessional rəngarəngliyin milli sərvət, bəşəri dəyər kimi qəbul edilməsi, multikulturalizmin və tolerantlığın cəmiyyətin həyat tərzinə çevrilməsinə nail olunması lazımdır.

Elmi konfransın əhəmiyyətinə toxunan Əli Həsənov deyib: "Bugünkü respublika elmi konfrans erməni millətçilərinin insanlığa qarşı əməllərini ifşa etməklə yanaşı, bir daha belə halların baş verməməsi, insanların sülh və əmin-amanlıq şəraitində təhlükəsiz yaşayışının təmin olunması istiqamətində Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi məqsədyönlü fəaliyyətə ölkəmizin elmi ictimaiyyətinin bir töhfəsidir".

Mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəz QARAYEV çıxış edərək konfransın keçirildiyi Quba Soyqırımı Memorial Kompleksinin olduqca təsirli, insani çox kəderləndirən, eyni zamanda, böyük düşüncələrə çağıran bir məkan olduğunu deyib. İnsanı düşündürən ilk amil ondan ibarətdir ki, ne qədər vaxt keçsə də, heqiqət öz yerini tapacaq. Bu gün toplaşdığımız məkan bunun əyani təsdiqidir.

Kompleksin yaranma tarixindən danışan nazir bildirib ki, burada tikinti aparılmalı idi və hazırlıq işləri zamanı quyular aşkar olundu. Quyuların birində 500-dən çox insan cəsədinin qalıqları tapıldı və 100 il keçəndən sonra erməni vandalizmini, vəhşiliyini sübut edən bu insan sümükləri torpağın altına çıxdı. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin və digər aidiyyəti qurumların 2007-ci ildən 2009-cu ilədək apar-

dıqları tədqiqatlar zamanı müəyyən olundu ki, təkcə bir quyuda 500 deyil, 1500-dən çox insanın kəsilmiş, doğranmış şəkildə qalıqları var.

"Təbii ki, Azərbaycan rəhbərliyi tərəfindən xüsusi qərarlar, sərəncamlar verildi, tədqiqatlar aparıldı və bütün bunlar kompleksin ərsəyə gəlməsinə təkan verdi", - deyər Əbülfəz Qarayev əlavə edib ki, bu kompleksin inşası il gündən Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın şəxsi nəzarəti altında ərsəyə gəlib. Bütün bu işlər Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə görüldü və Quba Soyqırımı Memorial Kompleksi kimi bir abidə yaradıldı.

"Bu məkan, eyni zamanda, bizi daim diqqətli və ayaq olmağa çağırır. Bu məkan deyir: baxın və ağah olun! Çünki erməni işğalçı siyasəti heç də yalnız torpaqların işğalı ilə məhdudlaşmışdır", - deyən nazir bildirib ki, mən iki faktı gətirmək istəyirəm. Bu yaxınlarda Azərbaycan Prezidenti Bərdədə türbənin bərpasından sonra açılışında iştirak etdi. Böyük tarixi məkan. 1960-cı illərdə - Sovet İttifaqı dövründə Azərbaycanda bərpa təşkilatına rəhbərlik edən erməni kərpicdən tikilmiş o abidənin üzərinə 60 tonluq beton örtüyü qoymuşdu. Məqsəd ondan ibarət idi ki, Azərbaycan xalqına aid olan tarixi abidə gedikdə çöksün, dağılsın. Bu gün bu proses Azərbaycanın işğal altındakı ərazilərində davam edir. Bu gün Azıx mağarasında qanunsuz qazıntı işləri aparılır, uydurduqları faktlar əsasında özləri üçün saxta tarix yazırlar. Dağlıq Qarabağda bir daş tapdılar və yazdılar ki, bu, Tıqrana kəndinin qalıqlarıdır. Orada Tıqrana kəndi necə ola bilər ki, orada heç vaxt ermənilər yaşamayıblar?! Onlar Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsində köçürülüb. Bu köçün 150 illiyi ilə bağlı özləri abidə qoymuşdular, onu da dağıtdılar ki, bu iz qalmasın. Bu gün ermənilər bu torpaqlarda yaşayan azərbaycanlının, rusun, gürcünün, lezginin, yəhudinin və digər millətlərə məxsus olan çörəyi də beynəlxalq səviyyədə öz adlarına çıxırırlar. UNESCO səviyyəsində deyirlər ki, lavaş, musiqi, rəqs bizimdik, hər şey bizimdik. Bu çirkın siyasət davam edir. Biz beynəlxalq ictimaiyyəti daim məlumatlandırırıyıq. Biz Azərbaycan xalqının, burada əsrlərlə yaşayan digər xalqların yaratdığı nemətləri, adət-ənənələri qorumaqlıq və gənc nəsle ötürməliyə. Onlar bilməlidirlər ki, bu nemətləri, bu adət-ənənələri burada daimi yaşayan xalqlar yaradıblar. Bədnam qonşularımız isə işğalçılıq siyasəti yürüdükdə milli mədəniyyətimizə əl uzadırlar, ona sahib çıxmaq istəyirlər. Lakin unutməsınlar ki, bu, heç vaxt mümkün olmayacaq. Çünki biz öz sərvətlərimizi qoruyuruq və dövlətimizin siyasəti beynəlxalq səviyyədə ona yönəlibdir. Heç kəs Azərbaycan xalqının mədəni sərvətlərini, torpaqlarına sahib çıxma bilməz. Bu gün bu məkan bir nümunədir, milli yaddaşımızın bir hissəsidir. Bizim məqsədimiz milli mədəniyyətimizi, milli sərvətlərimizi qoruyub yaşatmaq və dünyaya sübut etməkdir ki, erməni faşizmi bu gün də yaşayır və ona qarşı bütün bəşəriyyət tərəfindən mübarizə aparılmalıdır.

Quba Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Ziyəddin ƏLİYEV çıxış edərək deyib ki, Azər-

baycan torpaqlarında sonradan məskunlaşdırılmış nankor və mənfur ermənilər tarix boyu xalqımıza qarşı bir neçə dəfə dəhşətli soyqırımları törədib, öz məkrli məqsədlərinə çatmaq üçün hər cür vəhşiliyə, vandalizmə əl atıblar. 1918-ci ilin mart ayından etibarən azğın erməni silahlı dəstələrinin Azərbaycan torpaqlarında həyata keçirdikləri kütləvi etnik təmizləmə və təcavüz siyasəti nəticəsində Bakı, Quba, Şamaxı, Göyçay, Salyan, Qarabağ, Zəngəzur, Naxçıvan, Lənkəran, Gəncə və digər bölgələrdə on minlərlə günaşsız azərbaycanlı qətlə yetirilib, xalqımıza qarşı XX yüzilliyin ən faciəli soyqırımlarından biri törədilib. Həmin ilin aprel-may aylarında erməni daşnakları Quba qəzasında amansız vəhşiliklər törədib, onlarla kənd, Quba şəhərinin özü talanlara və yandırılma məruz qalıb, qəzanın müsəlman və yəhudi əhəli kütəvi surətdə qətlə yetirilib.

İcra başçısı deyib ki, 2007-ci ilin aprel ayında Quba şəhərində torpaq işləri aparılarkən aşkar edilmiş kütləvi məzarlıq erməni vəhşiliklərinin bariz nümunəsi, azərbaycanlıların soyqırımının danılmaz sübutudur. Məzarlıq aşkar edildikdən sonra Quba ziyalıları, ictimaiyyəti ali orqanlara müraciət edərək bu istiqamətdə araşdırmaların aparılmasını xahiş etmişlər.

Müvafiq qurumlardan əraziyə mütəxəssislər ezam olunmuş, dərhal tədqiqatların aparılmasına başlanmışdır. Tədqiqatlar nəticəsində məlum olmuşdur ki, bu kütləvi məzarlıq 1918-ci ilin aprel-may aylarında cəllad Amazaspın ermənilərdən ibarət 3 min nəfərlik quldur dəstəsinin Qubada yerli dinc əhaliyə qarşı törətdiyi vəhşiliyin illər boyu gizli qalan qanlı izidir. Aparılan bütün tədqiqatların və araşdırmaların nəticəsi olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti "Quba şəhərində Soyqırımı Memorial Kompleksinin inşa edilməsi barədə" 2009-cu il 30 dekabr tarixli Sərəncam imzalayıb. Sərəncama müvafiq olaraq 2012-2013-cü illərdə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən ümumi sahəsi 3,5 hektar olan Soyqırımı Memorial Kompleksi inşa edilib. Memorial Kompleksin 2013-cü il sentyabrın 18-də dövlət rəsmilərinin iştirakı ilə açılışı olub.

"Memorial Kompleksə respublikamızın rəhbərliyi tərəfindən yetirilən xüsusi diqqət onun yalnız tarixi əhəmiyyəti ilə məhdudlaşmışdır", - deyən Ziyəddin Əliyev bildirib ki, Azərbaycan Respublikasının bu gün də Ermənistan tərəfindən təcavüzə məruz qalması, bir milyondan artıq qaçqın və məcburi köçkün faktı, xüsusilə Xocalı soyqırımı onu göstərir ki, millətçi ermənilərin xalqımıza qarşı törətdikləri qanlı cinayətlər heç də bu günün hadisəsi deyil. Bu qırğınların tarixi çox qədimlərə gedib çıxır və 1918-ci il hadisələri məhz həmin tarixin bariz nümunəsidir. Ancaq xalqımızın gözəl bir misalı var, qisas yerdə qalmaz. İnənirəm ki, qüdrətli Silahlı Qüvvələrimiz tezliklə erməni cəlladlarına öz yerlərini göstərəcək, torpaqlarımız işğaldan azad olunacaq, tarixi ədalət bərpa ediləcəkdir.

AMEA-nın Tarix İnstitutunun direktoru, Milli Məclisin deputatı akademik Yaqub MAHMUDOV çıxışında bildirib ki, bu gün biz

Azərbaycan xalqına qarşı soyqırımı cinayətinin törədildiyini sübut edən bir məkandayıq. Biz ona görə buradayıq ki, dövlətimiz öz millətini, xalqımızın tarixinə dərin qayğı və ehtiramla yanaşır, xalqımızı tarixinə qovuşdurmaqdan ötrü bütün addımları atır.

"Bizim torpaqlarımızda erməni tarixi yoxdur", - deyən akademik bildirib ki, 1918-ci il mayın 29-da İrəvan onlara verilənə qədər erməni dövləti olmayıb. İlk dəfə erməni vilayəti anlayışı çar I Nikolayın fərmanı ilə Türkmənçay müqaviləsi imzalanandan sonra Qarabağ, Naxçıvan İrəvan xanlığının yerində gələcəkdə erməni dövləti yaratmaqdan ötrü Ermənistan vilayəti yaradıldı - Armeniya. Bu, 1828-ci ilə təsadüf edir. Amma tarix saxtalaşdırıldı. Həmin qırğınları törədən qüvvələr təzə tarix yaratdılar. Məqsəd bu regionda başqa xalqların hamısını məhv etmək, türk-islam amilini silmək, Qacarlar İranını və Osmanlı dövlətini aradan qaldırmaqdan ötrü ocaq yaratmaq idi. O ocaq da ondan ibarət oldu ki, erməniləri kütləvi surətdə bizim torpaqlara köçürdülər. İrəvan xanlığının ərazisinə, Naxçıvana gətirildilər, buranın camaatı ayağa qalxdı, onları qovub ərazidən çıxardılar.

Beləliklə, Cənubi Qafqazda tarixin əvvəlki gedişatı pozuldu. Məqsəd yalnız bu idi - türk-islam amilini, yerli xalqları məhv edib "böyük Ermənistan" yaratmaq. Birinci Dünya müharibəsinin gedişində erməniləri İndıra bildirdi ki, Osmanlı imperiyasını bölüşdürəcəyik. Erməniləri ruhlandırın, onları qəddarlaşdırın da bu şırımlıqları vədli vədli idi.

Azərbaycan dövləti bizim qarşımızda xalqımızın və Vətənimizin haqqı tarixini yazmaq vəzifəsi qoyub. Bizim institutun alimləri xarici ölkələrin arxivlərində Azərbaycanla bağlı sənədləri ölkəmizə gətiriblər. Bu sənədlər Azərbaycan xalqına, bu regionda türk, müsəlman əhaliyə, digər millətlərin nümayəndələrinə qarşı törədilmiş soyqırım faktını əyani surətdə təsdiq edir. Ən tənəli fakt odur ki, vaxtilə İrəvan və ətrafındakı 9 min kvadratkilometr sahəsi olan Azərbaycan torpaqları ermənilərə dövlət yaratmaq üçün verildi. Şərt qoyuldu ki, bir daha Azərbaycandan torpaq istəmələrsiniz, soyqırımını dayandırməsınız, bu torpaqlarda azərbaycanlılara eyni hüquqları verməlisiniz. Yaradılan Ararat Ermənistan respublikası isə orada dövlət səviyyəsində soyqırımı həyata keçirdi. Şaumyanla, Andraniklə əlaqə yaradıldı və Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti çökdürməkdən ötrü əllərindən gələni etdilər. Amma Azərbaycan xalqı, Azərbaycan dövləti yaşadı.

Bizim arxamızda ermənilərin arxasında olan böyük qüvvələr yox idi. Onlara verilmiş silahlardan da bizdə yox idi. Amma dövlətçilik mədəniyyəti olan Azərbaycan xalqı, türk-islam birliyi mübarizə apardı. Bu, bizim qəhrəmanlıq şəhifəimizdir. Bu gün biz yaşayırıq. Biz qüdrətli xalqıq, bizim qədim dövlətçilik mədəniyyətimiz var. Bu gün qarşımızda duran vəzifə ondan ibarətdir ki, müstəqilliyimizi qoruyaq, torpaqlarımızı işğaldan azad edək. Bu yolda həminizə uğurlar diləyirəm.

Sonra konfransda **Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz QURBANLI** çıxış etdi. Komitə sədri bildirdi ki, bu gün dünyanın hər yerində - harada azərbaycanlılar, harada Azərbaycanın səfirləri, konsul-

luğu, harada azərbaycansevərlər varsa, onlar xalqımıza qarşı soyqırımı qurbanlarının xatirəsini yad edirlər. Bu tədbirlərdə son zamanlar soyqırımı ilə əlaqədar yazılan çoxsaylı tədqiqat əsərləri, üzə çıxarılan materiallar barədə ətraflı məlumat verilir. Bu iş mütəmadi aparılmalı, beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılmalıdır ki,

ermənilər tarixdə təkcə azərbaycanlılara qarşı deyil, əksər xalqlara qarşı soyqırımları törədiblər. Ermənilər harada məskunlaşıbsa, orada monoetnik toplum yaratmağa çalışıblar. Bu gün bunu ABŞ-da, Fransada ermənilərin yaşadığı məhəllələrdə görə bilərik. Erməniləri uşaqılıqdan terror təşkilatının üzvü kimi tərbiyə edirlər. Bu işlərin təşkilində isə erməni kilsəsi öndə gedir. Erməni kilsəsi, əslində, xristian kilsəsinin ayrı bir parçasıdır. Bəlkə də dəqiq tədqiqatlar aparılıbsa, alimlərin fikirlərinə istinad olunsada, xristianlığa çox da dəxli olmayan bir kilsədir. Bu kilsə, əslində, terror yuvasının başında dayanır və onu qidalandırır. Bu əvvəllər də olub və bu gün də davam etməkdədir. Ermənilər harada olublasa, ətrafındakılara qarşı özlərini üstün göstərməyə çalışıblar. Əgər çoxluqda olublasa, digər xalqları əzməyə, məhv etməyə başlayıblar. Azlıqda olduqda isə yazıq cildinə girərkə imdad diləyib, pay umublar. Bu gün Rusiyanın Krasnodar vilayətində yaşayan ermənilər orada torpaq iddiası irəli sürürlər. Gürcüstanın Cavaxetiya bölgəsində torpaq iddiası ilə çıxış edirlər. Bu gün artıq onlar Avropada da yaşadıkları yerlərdə torpaq iddiasındadırlar.

Azərbaycanda da ermənilərin törətdikləri soyqırımlarının məqsədi yeni torpaqlar ələ keçirmək idi. Bu torpaqları ələ keçirmək üçün insanlar fiziki olaraq məhv edirdilər. Bu əməllərin nəticəsidir ki, ermənilər bu gün Azərbaycann tarixi torpaqlarında özlərinə dövlət qurub, adına da Ermənistan deyirlər. Əslində bu torpaqların hamısı bizə məxsusdur. Bunu heç bir tarixçi inkar edə bilməz.

"Ermənilər Azərbaycan torpaqlarını mərhələlərə işğal ediblər", - deyən Mübariz Qurbanlı bildirib ki, bunun nəticəsində Xalq Cümhuriyyəti dövründə 114 min kvadratkilometr ərazimizdən 86,6 min kvadratkilometri qaldı. Ərazimizə növbəti dəfə göz dikən ermənilər Azərbaycanın 20 faiz torpaqlarını da işğal etdilər. Ermənilər bizim torpaqlarımızı işğal etməklə ərazilərini genişləndirmək siyasətini soyqırımı vasitəsilə həyata keçirirlər. Dünya tarixində minlərlə müharibələr olub. Bu müharibələrdə çox sayda faciələr, qırğınlar baş verib. Amma digər müharibələrdən fərqli olaraq, ermənilər ələ keçirdikləri torpaqlarımızda yaşayan bütün əhalini qovub, ya da tamamilə məhv ediblər.

Ermənilərin törətdikləri soyqırımları yalnız insanların fiziki məhv edilməsi ilə bitmir. Burada mədəniyyətə, dinə, millətə məxsus dəyərlərə qarşı cinayət var. Bu cinayətlər davam etməkdədir. İşğal olunmuş ərazilərimizdə ermənilər bütün tarixi, dini, mədəni abidələrimizi məhv ediblər.

Türk Tarix Qurumunun Erməni Araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri, professor Kamal ÇİÇƏK çıxışında yüz il əvvəl ermənilərin

Bakıda, Qubada və digər bölgələrdə Azərbaycanın türk-müsəlman əhəlisinə qarşı törətdikləri qanlı cinayətlərin, etnik təmizləmə və soyqırımının qurbanlarının xatirəsinə həsr olunan konfransın əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirib. 2008-ci ildə Quba rayonuna səfərini xatırladan türkiyəli tarixçi deyib: "Çayın sahilindəki bu ərazi həmin vaxt istifadə olunmayan yer idi. Hazırda - o vaxtkı səfərimdən on il sonra görürəm ki, burada möhtəşəm Memorial Kompleks inşa olunub və onun daxilində çox tarixi əhəmiyyətli muzey yaradılıb. Bu kompleksin, eləcə də muzeyin inşasına və son dərəcə sanballı tarixi faktların və sənədlərin nümayişi üçün yaradılan şəraitə görə ölkə rəhbərliyinə minnətdarlığımı bildirirəm".

Kamal Çiçək diqqətə çatdırıb ki, Quba Soyqırımı Memorial Kompleksi Azərbaycan xalqının yüz il əvvəl ermənilərin qanlı qırğına məruz qalan qarşada və bacılarının xatirəsinə dərin ehtiramının nümunəsi kimi əbədi qalacaq. Bu abidə həm də soyqırımı qurbanlarının xatirəsinin anılması üçün ziyarətgahdır. Quba Soyqırımı Memorial Kompleksi, həmçinin ermənilərin yox etməyə çalışdığı tarixin məhv edilməsinin mümkünsüzlüyünün göstəricisidir.

Türkiyəli alim deyib ki, ermənilər işğal etdikləri tarixi torpaqlarımızda dövlət qurduqdan sonra bu ərazilərdə türk-müsəlman əhalisinin izlərini silməyə çalışıblar. 2004-cü ildə Ermənistan səfəri zamanı bunun canlı şahidi olduğunu vurğulayan Kamal Çiçək qeyd edib ki, bu ölkənin ərazisində türk-müsəlman əhəlisinə aid hər hansı abidə, o cümlədən məscid, hamam, mədəniyyət mərkəzi, karvansaray qalmayıb. Ermənilər işğal etdikləri ərazilərdə türklərin, azərbaycanlıların izlərini silmək üçün var gücləri ilə çalışırlar. Hətta Qubada, Bakıda, Naxçıvanda və digər ərazilərdə törətdikləri soyqırımlarına dair ABŞ arxivlərində saxlanılan sənədləri belə məhv ediblər.

Professor Kamal Çiçək rəhbəri olduğu Türk Tarix Qurumunun Erməni Araşdırmaları Mərkəzinin ermənilərin Azərbaycanı törətdikləri soyqırımları ilə bağlı geniş araşdırmaları apararaq, bu barədə tarixi faktların, məlumatların türk və ingilis dillərində dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırdığını bildirib. O, bu sahədə daha səmərəli nəticəyə nail olunmasında azərbaycanlı və türkiyəli alimlərin, tarixçilərin birgə fəaliyyətinin önəmini vurğulayıb.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri şeyxülislam Allahşükür PAŞAZADƏ çıxış edərək dedi ki, mənəndən əvvəlki nətiqlər ermənilərin xalqımıza qarşı törətdikləri soyqırımları haqqında ətraflı məlumat veridilər. Mən bir məsələni əlavə etmək istəyirəm. Bu, tarixi faktdır ki, ermənilər ərazilərimizi işğal ediblər, xalqımıza qarşı soyqırımları törədiblər, insanları öldürüblər, başlarını kəsiblər. Ermənilər bu siyasəti bu gün də davam etdirirlər. Amma onun forması dəyişib. İndi onlar Azərbaycan xalqına qarşı informasiya müharibəsi aparırlar, özü də sapı bızdan olan baltalar vasitəsilə. Mən tam əminəm ki, bu informasiya müharibəsinin də arxasında ermənilər dayanırlar. Yəqin ki, o vaxt da belə satqınlar olub. Onlar olmasaydı, ermənilər bizə qarşı bu cür soyqırımları törədə bilməzdilər.

Biz bir neçə gün əvvəl dini konfessiyaların rəhbərləri ilə birgə tədbir keçirdik və soyqırımı ilə bağlı dünya ictimaiyyətinə müraciət olundu. Müraciətdə ermənilərin xalqımıza qarşı aparıldığı soyqırımı siyasəti barədə beynəlxalq təşkilatlara ətraflı məlumat verilib. Ona görə də mən burada geniş çıxış etmək istəmirəm. Mən bu müqəddəs yerdən bir daha çağırış edirəm. Bir tərəfimdə yəhudi, o biri tərəfimdə xristian, uduin və Qafqazın müftisi dayanıb. Azərbaycanda soyqırımına məruz qalanlar arasında azərbaycanlılarla bərabər, lezgilər, yəhudilər, ruslar da olub. Ona görə də biz bu dövləti birlikdə qorumaqlıyıq. Din xadimləri bu işdə fəal olmalıdırlar. Əlbəttə, din dövlətdən ayrılır. Amma dindar cəmiyyətdən, dövlətdən, dövlətçilikdən, Vətəndən ayrı ola bilməz. Bu dövlət bizim dövlətimizdir. Ona görə də xaricdən dövlətimizə qarşı aparılan tənqibatlara birlikdə cavab verməliyik.

Daha sonra dini konfessiyaların rəhbərləri soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə dualar oxuyublar. Azərbaycan Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov konfransa yekun vurdu.

Minlərlə soydaşımız Quba Soyqırımı Memorial Kompleksinə yürüş edib

Martin 31-də 1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100-cü ildönümü ilə əlaqədar Qubada Soyqırımı Memorial Kompleksinə yürüş təşkil olunub.

Yürüşdə dövlət və hökumət rəsmiləri, Milli Məclisin deputatları, komitə və şirkətlərin rəhbərləri, diplomatik korpusun nümayəndələri, dini konfessiyaların başçıları və ölkəmizin bütün bölgələrindən vətəndaşlar iştirak ediblər.

AZƏRTAC-ın bölgə müxbiri xəbər verir ki, əvvəlcə ümummilli lider Hey-

qıqatlar nəticəsində məzarlığın 1918-ci ildə ermənilərin yerli dinc əhaliyə qarşı törətdikləri soyqırımı ilə bağlı olduğu müəyyən edilib. Məzarlıqda müxtəlif yaş qruplarına aid 400-dən çox insan cəsədinin qalıqları aşkarlanıb. Bu məzarlıqda azərbaycanlılarla bərabər, Qubada yığcam halda yaşayan ləzgi, yəhudi, tat və digər etnik qrupların nümayəndələri də amansızcasına qətlə yetirilərək basdırılıb.

Prezident İlham Əliyevin 2009-cu il 30 dekabr tarixli Sərəncamı ilə Quba Soyqırımı Memorial Kompleksi-

dər Əliyevin abidəsi önünə gül dəstələri düzülüb.

Sonra 1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100-cü ildönümü ilə əlaqədar yürüş başlayıb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyi haqqında" Sərəncamına əsasən təşkil olunan yürüş Dövlət Pedagoji Universitetinin Quba filialının qarşısından Memorial Kompleksə qədər davam edib.

Minlərlə insanın qatıldığı yürüşdə "Erməni vandalları cəzalandırılsın!", "Ermənistənin 100 illik terroru!", "1918-ci il soyqırımını unutmadiq!", "Xocalıya ədalət!" şüarları səsləndirilib.

Yürüş iştirakçıları Quba Soyqırımı Memorial Kompleksinin ərazisində soyqırımı qurbanlarının xatirə abidəsinin önünə əkilmiş gül dəstələri qoyublar. Soyqırımı qurbanlarının

xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla anıldıqdan sonra onların ruhuna dualar oxunub.

Qeyd edək ki, Quba soyqırımı məzarlığı 2007-ci il aprelin 1-də ərazidə torpaq işləri görülərkən aşkarla-

nıb. Bundan sonra Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutunun əməkdaşları tərəfindən kütləvi məzarlıqda geniş tədqiqat işləri aparılıb. Təd-

nin yaradılmasına başlanılıb. Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə yaradılan kompleks 2013-cü il sentyabrın 18-də açılıb.

AZƏRTAC

Quba Memorial Kompleksində 31 mart soyqırımı ilə bağlı foto və kitab sərgisi açılıb

ri ilə yanaşı, ayrı-ayrı iriölçülü binaların xarabalıqlarını aydın görmək olar. Şəhərin bu hissəsindəki dağıntılardan mərkəzində əzəmətli tikililərdən olan Cümə məscidinin yanmış divarları və yağanın təsirindən uçub dağılmış minarəsi diqqəti cəlb edir. Bir sözlə, fotolarda Şamaxı şəhərinin ermənilərin soyqırımı nəticəsində necə dağıldığı, xarabalığa çevrildiyi bilinir.

Belaruslu fotoqrafın Şamaxıda çəkdiyi şəkillərin bəziləri tükürpərdici olması ilə seçilir. Şıxıminas kənd sakini Sultanovun evinin həyətinəki insan sümükləri: kəllə sümüyü, alt çənə sümüyü, qabırğa və onurğa sümüklərinin qalıqları erməni-daşnak hərbi birləşmələrinin törətdiyi vəhşilikləri əks etdirir. Bu evə sığınmış uşaqlı qadınlar burada silahlı dəstələr tərəfindən qətlə yetirilib.

Kitab sərgisində isə 1918-ci ilin mart soyqırımına dair araşdırma ma-

Martin 31-də Quba Soyqırımı Memorial Kompleksində "1918-ci ilin mart soyqırımı Belarus fotoqrafı Lev Daşkeviçin gözü ilə" adlı fotosergi və azərbaycanlıların soyqırımına həsr edilmiş kitab sərgisi açılıb.

AZƏRTAC-ın bölgə müxbiri xəbər verir ki, azərbaycanlıların soyqırımının 100-cü ildönümü ilə əlaqədar Quba Soyqırımı Memorial Kompleksinə təşkil olunan yürüşün və burada keçirilən respublika elmi konfransının iştirakçıları sərgilərlə tanış olublar.

Məlumat verilib ki, Lev Daşkeviç Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə soyqırımı faktlarının araşdırılması məqsədilə yaradılmış Fövqəladə İstintaq Komissiyasının tərkibində fotoqraf-ekspert kimi fəaliyyət göstərmiş. Fotoqrafın Şamaxı şəhərində və kəndlərində çəkdiyi şəkillərin sayı 62-dir. Onlardan 45-i şəhərin özündə, 17-si isə kəndlərdə, xüsusilə Əngəxəran, Ağsu, Boyat, Mərzəndiyə, Təkləbəy, Çarhan və Çuxanlıda çəkilib. Şamaxı şəhərinin müsəlmanlar ya-

şayan hissəsində çəkilmiş fotosəkilərdə evlərin, müxtəlif təyinatlı tikililərin alovun təsirindən qaralmış divarla-

teriallarının toplandığı nəşrlər sərgilənib.

AZƏRTAC

“Azərbaycan beynəlxalq cinayətlər hədəfində: hüquqi təhlil” kitabının təqdimatı

Martin 31-də Ombudsman Aparatı və Bakı Dövlət Universitetinin birgə təşkilatçılığı ilə 1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyinə həsr edilən tədbir keçirilib.

Dövlət və hökumət rəsmilərinin, Milli Məclisin deputatlarının, ali təhsil müəssisələri və media qurumları rəhbərlərinin, hüquq ictimaiyyəti nümayəndələrinin, alimlərin iştirak etdikləri tədbirdə **Bakı Dövlət Universitetinin hüquq fakültəsinin dekani, hüquq elmləri doktoru, professor Əmir Əliyevin** “Azərbaycan beynəlxalq cinayətlər hədəfində: hüquqi təhlil” kitabının təqdimatı olub. Tədbir soyqırımı qurbanlarının xatirəsinin bir dəqiqəlik sükutla yad olunması ilə başlayıb.

Ombudsman Elmira Süleymanova erməni millətçiləri tərəfindən yüz illər boyu planlı şəkildə azərbaycanlılara qarşı həyata keçirilən soyqırımı siyasətindən danışaraq, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında dövlətimizin, xüsusilə ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin xidmətlərini qeyd etdi. Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin Ermənistanın Azərbaycanca qarşı həyata keçirdiyi beynəlxalq cinayətlər siyasətinin dünya miqyasında ifşa olunması və Ermənistan-Azərbaycan münasibəsinin həll edilməsi sahəsində yorulmaz fəaliyyətindən bəhs etdi. Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti xanım Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətindən danışdı.

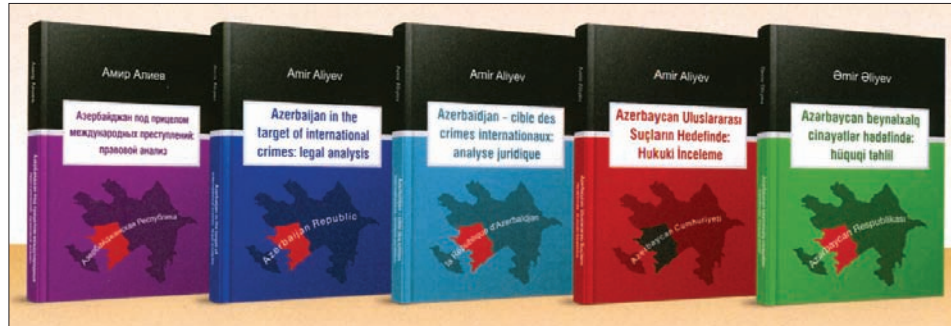
Ombudsman Azərbaycan, fransız, ingilis, rus və türk dillərində nəşr edilmiş “Azərbaycan beynəlxalq cinayətlər hədəfində: hüquqi təhlil” kitabının önəmindən danışdı və vurğuladı ki, kitabın beş dildə nəşr edilməsi ermənilərin tarix boyu azərbaycanlılara qarşı törətdiyi cinayətlərin dünya miqyasında tanınması, məsələyə siyasi-hüquqi qiymətin verilməsi baxımından olduqca əhəmiyyətlidir. Beynəlxalq hüquq qaydalarının qorunması, habelə beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyin təmin edilməsi beynəlxalq xarakterli cinayətlərlə, xüsusilə terrorçuluqla mübarizə sahəsində fəaliyyətdən də çox asılıdır. Bununla belə, müasir dövrdə terrorçuluğun transmilli cinayətlərlə qarşılıqlı əlaqəsinə də nəzərdən qaçırmaq lazımdır. Mehız bu baxımdan, müəllif kitabda terrorçuluq cinayətinin beynəlxalq sülhə və təhlükəsizliyə qəsd edən bir əməl kimi dəyərləndirib. O, ermənilərin azərbaycanlılara qarşı terrorçuluq aktlarını üç aspektdən - beynəlxalq hüququn prinsiplərinin pozuntusu, törədilmiş beynəlxalq cinayətlərlə qarşılıqlı əlaqədə olan ictimai-təhlükəli əməl və terrorçuluq cinayəti kimi təhlil edib.

Tədbirdə çıxış edən **Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin sədri Fərhəd Abdullayev** bildirdi ki, kitabın təqdimatının bu günə təsadüf etməsi çox böyük hadisədir. Bu, Azərbaycanın hüquq ictimaiyyəti, ümumiyyətlə, bütün ölkə vətəndaşları üçün olduqca mühüm hadisədir. Konstitusiyası Məhkəməsinin sədri qeyd edib ki, ulu öndər Heydər Əliyevin “Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında” 1998-ci il 26 mart tarixli Fərmanı ilə 31 mart soyqırımına siyasi-hüqu-

qi qiymət verilib. Prezident İlham Əliyevin “1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyi haqqında” Sərəncamı bu hadisələrə bir daha elmi, insani və bəşəri cəhətdən nəzər salmağımıza imkan verdi. Kitabın rəyçiləri beynəlxalq hüquq sahəsində çox nüfuzlu şəxslərdir. Bu da, öz növbəsində, Azərbaycana qarşı ədalətsizliyin beynəlxalq aləmə çatdırılmasının bir formasıdır. Fərhəd Abdullayev onu da vurğuladı ki, kitabda beynəlxalq humanitar hüququn Ermənistan tərəfindən kobudcasına pozulması faktları və nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların qərarları, qətnamələri, o cümlədən Avropa Məhkəməsinin qərarlarında əksini tapan müəyyən məqamların olması baxmayaraq, onların icrası baxımından Azərbaycanın kobud şəkildə ədalətsizliklə rəhbərliyində təhlili də etirafı şəkildə verilib.

Azərbaycan və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Hicran Hüseynova çıxışında dedi ki, 31

müxtəlif dillərdə nəşr edilməsinin və dünyanın bütün kitabxanalarına çatdırılmasının əhəmiyyəti xüsusi qeyd edildi. Bildirilib ki, erməni millətçilərinin və onların havadarlarının azərbaycanlılara qarşı iki əsrdən artıq müddətdə planlı şəkildə həyata keçirdikləri soyqırımı, etnik təmizləmə və deportasiya siyasətinin məqsədi azərbaycanlıları öz tarixi torpaqlarından qovmaq və bu ərazilərdə “böyük Ermənistan” dövləti yaratmaq olub. Ermənilərin törətdikləri qanlı faciələrin ən dəhşətliyəndən biri 1918-ci il martın 31-də azərbaycanlılara qarşı həyata keçirilən, ağır nəticələri ilə seçilən soyqırımdır. Təkcə Şamaxı şəhəri və ona qonşu olan kəndlərdə törədilmiş soyqırımı barədə bu gün arxivlərdə minə yaxın səhifədən ibarət araşdırma materiallarının olması faciənin miqyasını bir daha göstərir. Tarix sübut edib ki, erməni millətçiləri sonralar da öz çirkin niyyətlərindən əl çəkməyib, dinc azərbaycanlıları qəddarlıqla kütləvi

mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı. Günü tariximizin ən ağır səhifələrindən biridir. Həmin illərdə ermənilərin Azərbaycana törətdikləri qırğın haqqında bizə çatan tarixi sənədlərdəki faktlar Şamaxıda, Qubada, Muğanda, Zəngəzur qəzasında, Qarabağda, İrəvan quberniyasında və ölkənin digər ərazilərində azərbaycanlıların amansızlıqla qətlə yetirildiyini, şəhər və kəndlərin talan edilərək dağıldığını sübut edir. Ümummilli lider Heydər Əliyevin 1998-ci ildə imzaladığı Fərmanla 31 mart tarixi hər il Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü kimi dövlət səviyyəsində qeyd olunur. Hicran Hüseynova bu gün təqdimatı keçirilən kitabın Azərbaycan xarici ölkələrdəki səfirliklərinə göndərilməsinin, həmin ölkələrdə bununla bağlı “dəyirmi masa”ların keçirilməsinin, nəşrdə olan materialların hissə-hissə beynəlxalq səviyyəli media qurumlarının saytlarında yerləşdirilməsinin vacibliyini qeyd edib. Komitə sədri vurğulayıb ki, 31 mart soyqırımı ilə bağlı portal yaradılmalı və bu kimi elmi əsərlər həmin portalda yerləşdirilməlidir.

Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının sədri, Milli Məclisin deputatı Fəttah Heydərov, Ukrayna Hüquq Elmləri Akademiyasının həqiqi üzvü Oleq Zayçuk, Milli Məclisin hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli, parlamentin ictimai birləşmələri və dini qurumları komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının professoru Elçin Əhmədov, ukraynalı professor Leonid Timçenko, Rusiya Federasiyası Kazan Federal Universitetinin professoru Adel Abdulin, Qazaxıstanın Dövlət və Hüquq İnstitutunun direktoru, Qazaxıstan Beynəlxalq Hüquq Assosiasiyasının prezidenti Aron Salımqerey təqdimatı keçirilən kitab haqqında fikirlərini bölüşdülər. Kitabın

qırğına məruz qoyub, cinayətlərini ört-basdır etmək üçün müxtəlif vasitələrlə əl atıb, hadisələri saxtalaşdırıblar.

Tədbirin sonunda söz kitabın müəllifi - **Bakı Dövlət Universitetinin hüquq fakültəsinin dekani, hüquq elmləri doktoru, professor Əmir Əliyevə** verildi. Əmir müəllim tədbirin təşkilatçıları olan Bakı Dövlət Universitetinin rəhbərliyinə, şəxsən BDU-nun rektoru, akademik Abel Məhərrəmov və Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman) professor Elmira Süleymanova və dərin minnətdarlığını bildirdi. Sonra qeyd etdi ki, bu kitabın ərşəyə gəlməsində mənimlə bərabər təmənnəsiz olaraq öz vətəndaşlıq borcunu yerinə yetirən universitetin müəllimi və hüquqşünaslarının da böyük əməyi olmuş, kitabı xarici dillərə tərcümə etmişlər.

Kitabın yazılmasında əsas məqsəd Azərbaycan dövlətçiliyinə və xalqına qarşı ermənilər tərəfindən törədilən, hazırda da Ermənistan tərəfindən davam etdirilən beynəlxalq cinayətlərin hüquqi aspektdə təhlili, hadisələrə hüquqi qiymət verilməsi olmuşdur. Kitabın terrorçuluq, təcavüz, müharibə cinayətləri, soyqırımı, insanlıq əleyhinə cinayətlər və digər bölmələrində Ermənistanın həyata keçirdiyi cinayətlər hüquqi sənədlərdə sübuta yetirilib. Bununla əlaqədar mühüm beynəlxalq hüquqi normalara, beynəlxalq təşkilatların qərarlarına, müxtəlif sahələrdə tədqiqatlar apararaq tanınmış alimlərin əsərlərinə və beynəlxalq məhkəmə presedentlərinə istinadın edilməsi, bir çox müxtəlif mənbələrdən istifadə olunmuşdur. Müəllif professor Əmir Əliyev sonda bir daha tədbir iştirakçılarına və təşkilatçılarına öz dərin minnətdarlığını bildirdi.

ƏLİ SADIQOV,
“Respublika”.

Pakistan mətbuatı 31 mart soyqırımından yazır

Pakistanın “Associated Press of Pakistan”, DNA agentlikləri və “Sentreline” jurnalı Azərbaycanın bu ölkədəki səfirliyinin 31 mart soyqırımı ilə bağlı məlumatını yayıb.

Məlumatda qeyd edilir ki, Azərbaycan xalqı ermənilər tərəfindən azərbaycanlılara qarşı törədilmiş soyqırımının 100 illiyini qeyd edir. Erməni şovinistləri və onların dəstəkləyənlər Azərbaycan torpaqları, eləcə də Türkiyə və Gürcüstan ərazilərində mifik “böyük Ermənistan” yaratmaq məqsədi ilə son iki əsrdə azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə, soyqırımı və deportasiya siyasəti həyata keçiriblər. Bu siyasətin başlanğıc nöqtəsi kimi, XIX əsrin əvvəllərindən etibarən İran və Türkiyədən minlərlə erməni ailəsi tarixi Azərbaycan əraziləri olan Qarabağ, Naxçıvan, Zəngəzur, İrəvan və digər ərazilərə köçürülüb. Ermənilər 1918-ci ilin martında azərbaycanlıların kütləvi qətlini həyata keçiriblər. Erməni qonşuların martın 31-də, həmçinin aprelin 1-2-də Bakı, Şamaxı, Quba, Kürdəmir, Salyan, Qarabağ, Zəngəzur, Naxçıvan, İrəvan, Şirvan, Lənkəran və digər

bölgələrdə qanlı qırğınlar törədiblər. Bu soyqırımı zamanı tarixi binalar və ziyarətgahlar tor atışına tutulub, paytaxtdakı Cümə və Təzəpir məscidlərinin minarələri ciddi zədələnib. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökuməti ermənilərin törətdiyi ağır cinayətləri araşdırmaq üçün Fövqəladə İstintaq Komissiyası təsis etmiş və, respublikanın süqutu ilə bu proses dayanıb. Azərbaycanın 1991-ci ildə müstəqilliyini bərpa etməsindən sonra uzun illər gizli saxlanılan həqiqətlər tədricən üzə çıxdı. Soyqırımından 80 il sonra Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin “Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında” 26 mart 1998-ci il tarixli Fərmanı ilə həmin dəhşətli hadisələrə siyasi qiymət verilib, 31 mart Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü elan edildi.

Bildirilir ki, etnik təmizləmə və təcavüz siyasətinin davamı kimi Ermənistan Dağlıq Qarabağ və 7 ətraf rayonu işğal edərək, 1 milyon azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə salıb. Erməni terrorçularını 1992-ci il fevralın 26-da Xocalıda qanlı qırğın törədib, şəhər yer üzündən silinib, qoca-

lar, qadınlar, uşaqlara aman verilməyib. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 822, 853, 874 və 884 sayılı qətnamələri, ASPA-nın 1416 sayılı qətnaməsi və 1690 sayılı tövsiyəsi, Avropa Parlamentinin Dağlıq Qarabağla bağlı qətnaməsi Dağlıq Qarabağın və 7 ətraf rayonun Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olduğunu bir daha təsdiq edib. Buna baxmayaraq, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən qəbul olunmuş qərarlara məhəl qoymayan Ermənistan tərəfi daim qeyri-konstruktiv mövqe nümayiş etdirərək, regionda sülhün bərqərar olmasına maneələr yaradır.

Vurğulanır ki, ədalətə nail olmaq, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinin funksionallığını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan beynəlxalq ictimaiyyəti 1918-ci il 31 mart-2 aprel tarixlərində azərbaycanlılara qarşı törədilən qırğınların soyqırımı kimi tanımağa çağırır. Ermənistan Azərbaycanı ərazi bütövlüyünü tanımalı, qaçqın və məcburi köçkünlərin pozulmuş hüquqların bərpa olunmalıdır.

AZƏRTAC

Azərbaycanlıların soyqırımının 100-cü ildönümü ilə bağlı Hərbi Prokurorluqda elmi-praktik konfrans keçirilib

Martin 31-də azərbaycanlıların soyqırımının 100-cü ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Hərbi Prokurorluğunun nəzdində fəaliyyət göstərən Memorial Soyqırımı Muzeyində elmi-praktiki konfrans keçirilib. Hərbi Prokurorluğun mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, əvvəlcə soyqırımı qurbanlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

martın 26-da imzaladığı "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" Fərman ilə siyasi qiymət verilib və 31 mart Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü elan edilib.

Diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin hakimiyyəti dövründə də bu istiqamətdə ardıcıl fəaliyyət davam etdirilib, o cümlədən Xocalı şəhidlərinin xatirəsinin əbədiləşdirilməsi üçün Bakıda və ölkəmizin digər şəhər və rayonlarında faciə qurbanlarına abidələr ucaldılıb. Dövlətimizin başçısı Azərbaycan xalqına və dünya ictimaiyyətinə müraciətlərində Xocalı faciəsini insanlığa qarşı ən qəddar və amansız kütləvi terror hadisələrindən biri kimi qiymətləndirib. Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti xanım Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə Heydər Əliyev Fondunun "Xocalıya ədalət!" beynəlxalq kampaniyası çərçivəsində erməni millətçiləri tərəfindən Azər-

baycan xalqına qarşı törədilmiş qanlı cinayətlərin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması və dünya miqyasında tənidlənməsi məqsədilə 2008-i ildən etibarən vahid konsepsiya uyğun olaraq, planlı şəkildə əhəmiyyətli tədbirlər həyata keçirilib.

Xanlar Vəliyev Respublika Hərbi Prokurorluğunun inzibati binasında yaradılmış Soyqırımı Muzeyi barədə ətraflı məlumat verərək bildirib ki, bugünkü gəncliyin xalqımızın tarixinə biganə qalmaması əlamətdar haldır. Bunun nəticəsidir ki, hər il minlərlə məktəbli və tələbə həmin muzeyi ziyarət edirlər.

Sonda Xanlar Vəliyev artıq dünya ictimaiyyətinin də əsl həqiqətin nədən ibarət olmasını çox yaxşı başa düşdüyünü vurğulayaraq, işğal altındakı torpaqlarımızın Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin müdrik siyasəti və qətiyyətli siyasi iradəsi nəticəsində azad ediləcəyi və xalqımıza

qarşı misli görülməyən cinayətlər törətmiş erməni faşistlərinin cinayət məsuliyyətinə cəlb ediləcəkləri günün uzaqda olmadığı bildirib.

Konfransda iştirak edən Milli Məclisin deputatı, Yeni Azərbaycan Partiyası Nəsimi rayon təşkilatının sədri Mələhet İbrahimqızı çıxışında əsrlər boyu xalqımıza qarşı törədilən qanlı cinayətlərdən bəhs edib, tarixi hadisələrə bir daha nəzər yetirib. O, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bu sahədə görülən tədbirlərin gələcəkdə maarifləndirilməsi baxımından böyük əhəmiyyətə malik olduğunu vurğulayıb.

Azərbaycan Tibb Universitetinin birinci prorektoru, professor Sabir Əliyev, Hərbi Prokurorluğun xüsusi istintaq şöbəsinin rəisi Emil Tağıyev çıxış edərək tarixi həqiqətlər, erməni millətçilərinin xalqımıza qarşı törətdikləri qanlı cinayətlər və həmin cinayətlərin istintaqi ilə bağlı görülmüş işlər barədə məlumat veriblər.

Konfransın sonunda qonaqlara, habelə tədbirdə iştirak edən Azərbaycan Tibb, Dillər, Dövlət Neft və Sənaye, Bakı Slavyan universitetlərinin və Bakı Musiqi Akademiyasının tələbələrinə Soyqırımı Muzeyində saxlanılan eksponatlar, habelə Azərbaycan xalqına qarşı törədilən soyqırımı cinayətlərini əks etdirən tarixi sənədlər barədə ətraflı məlumat verilib.

Muzeyin konfrans zalında Respublika Hərbi Prokurorluğu tərəfindən hazırlanmış "Əsrin faciəsi" videoçarxı nümayiş olunub.

AZƏRTAC

Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan arasında müdafiə sahəsində Anlaşma Memorandumu imzalanıb

Martin 31-də Giresun şəhərində Azərbaycanın müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov, Türkiyənin milli müdafiə naziri Nuruəddin Canikli və Gürcüstanın müdafiə naziri Levan İzoriya arasında görüş keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüşdən sonra Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan arasında müdafiə sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu imzalanıb.

Danışıklardan sonra keçirilən mətbuat konfransında

müdafiə nazirləri müzakirə olunan məsələlər və görüşün yekunları barədə kütləvi informasiya vasitələrinə məlumat veriblər.

Azərbaycanın müdafiə naziri, general-polkovnik

Zakir Həsənov media nümayəndələrinə açıqlamasında bu formatda növbəti görüşün Azərbaycanca keçiriləcəyini bildirərək, həmkarlarını ölkəmizə dəvət edib.

AZƏRTAC

Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan müdafiə nazirlərinin görüşü keçirilib

Martin 31-də Giresun şəhərində Azərbaycanın müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov, Türkiyənin milli müdafiə naziri Nuruəddin Canikli və Gürcüstanın müdafiə naziri Levan İzoriya arasında üçtərəfli görüş keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüşdə

Gürcüstan arasında hərbi əməkdaşlığın perspektivləri, dünyada və regionda baş verən proseslər, bölgədə sülhün, sabitliyin və iqtisadi inkişafın təmin olunması istiqamətində fəaliyyət və qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər müzakirə edilib.

Vurğulanıb ki, üç qonşu xalq arasında dostluq əlaqələri inkişaf edir və dövlətlərimizin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksələn mü-

nasibətləri xalqlarımızın iradəsinə əks etdirir. Qarşılıqlı etimada əsaslanan bu əlaqələr regionda sülhün və sabitliyin, davamlı inkişafın bərqərar edilməsi, eləcə də xalqlarımızın rifahının təmin olunması baxımından mühüm rol oynayır.

General-polkovnik Zakir Həsənov çıxışında ölkəmizdə 31 mart - azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyinin qeyd edildiyini həmkarlarını diqqətinə çatdırıb. Müdafiə naziri bildirib ki, 1918-ci il martın 30-dan aprelin 3-dək Bakıda və digər ətraf rayonlarda erməni silahlı dəstələri tərəfindən on mindən çox azərbaycanlı qətlə yetirilib və itkin düşüb.

Türkiyənin milli müdafiə naziri Nuruəddin Canikli soyqırımı ilə əlaqədar xalqımıza başsağlığı verib.

AZƏRTAC

Azərbaycanın müdafiə naziri Türkiyənin "Baykar Makina" şirkətində olub

Türkiyəyə səfəri çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov pilotsuz uçuş aparatları istehsal edən "Baykar Makina" şirkətində olub.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, müəssisənin rəhbərliyi ilə görüşdə hərbi-texniki əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib.

Nazir şirkətin istehsal etdiyi hərbi təyinatlı döyüş vasitələrinə baxıb.

AZƏRTAC

1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyi ilə əlaqədar tədbir keçirilib

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində (DTX) 1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyi ilə əlaqədar anım mərasimi keçirilib.

DTX-nin ictimai əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a bildiriblər ki, əvvəlcə soyqırımı qurbanlarının və şəhidlərinin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib, dövlət himni səsləndirilib.

Tədbirdə çıxış edən Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin rəisi, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı, general-leytenant Mədət Quliyev tariximizin ən faciəli səhifələrindən olan mart soyqırımından, eləcə də ermənilərin xalqımıza qarşı ardıcılıqla törətdikləri digər dəhşətli qətləmlərdən danışdı. Qeyd edib ki, məhz ümummilli lider Heydər Əliyevin "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" 1998-ci il 26 mart tarixli Fərmanı ilə bu hadisələrə siyasi qiymət verilib və azərbaycanlıların ermənilər tərəfindən soyqırımına məruz qaldıqları ilk dəfə rəsmi surətdə bəyan olunub. Artıq 20 ildir ki, 31 mart - azərbaycanlıların soyqırımı ilə bağlı dövlət səviyyəsində anım mərasimləri və tədbirləri keçirilir.

General-leytenant Mədət Quliyev diqqətə çatdırıb ki, daşnak-bolşevik si-

lahlı dəstələri və terrorçu təşkilatlarının 100 il əvvəl xalqımıza qarşı törətdikləri insanlığı əleyhinə cinayətləri barədə həqiqətlərin beynəlxalq ictimaiyyətə daha dolğun çatdırılması üçün Prezident İlham Əliyev 2018-ci il yanvarın 18-də "1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyi haqqında" Sərəncam imzalayıb.

Tədbirdə Milli Məclisin deputatı, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Qafqazşünaslıq İnstitutunun direktoru, professor Musa Qasımlı 1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımına dair tarixi mənbələrə, təkzibolunmaz sənədlərə və faktlara əsaslanan məruzə ilə çıxış edib. Professor Musa Qasımlı

bildirib ki, baş verən tarixin ən qanlı və faciəli hadisələrindən olan, 1918-ci il martın 31-dən aprelin 3-dək davam edən soyqırımı nəticəsində Azərbaycanda on minlərlə azərbaycanlı, ləzgi, yəhudi, rus və digər millətlərə mənsub şəxslər, o cümlədən Bakıda və ətraf kəndlərdə 30 minə yaxın azərbaycanlı erməni-daşnak silahlı birləşmələri və terrorçu təşkilatları tərəfindən qəddarlıqla, vəhşicəsinə qətlə yetirilib. Bunun başqa, çoxlu sayda insan itkin düşüb, minlərlə yaşayış məntəqəsi, kəndlər, evlər, məscidlər, məktəb binaları yandırılaraq dağıdılıb.

Qeyd olunub ki, Ermənistanın dövlət səviyyəsində yeritdiyi terrorçuluq

AZƏRTAC

Dağlıq Qarabağ bölgəsinin azərbaycanlı icması azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyi ilə əlaqədar bəyanat yayıb

"Azərbaycan Respublikası Dağlıq Qarabağ Bölgəsinin Azərbaycanlı İcması" İctimai Birliyi azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyi ilə əlaqədar bəyanat yayıb. Bu barədə AZƏRTAC-a İctimai Birlikdən məlumat verilib.

Bəyanatda deyilir ki, Azərbaycan xalqı son 200 il ərzində erməni millətçilərinin etnik təmizləmə, soyqırımı və təcavüzkarlıq siyasətinə davamlı olaraq məruz qalıb, öz tarixi torpaqlarından didərgin salınıb, qaçqın və məcburi köçkünlə çevriliblər. "Böyük Ermənistan" ideyası ilə yaşayan ermənilər məqsədlərinə nail olmaq üçün xarici himayədarların köməyi ilə müxtəlif vaxtlarda azərbaycanlılara qarşı terror və soyqırımı həyata keçirməklə etnik təmizləmə siyasətini aparıblar.

XX əsrin əvvəllərində erməni millətçiləri "Daşnak Sütyun" partiyasının proqramında irəli sürülən "böyük Ermənistan" ideyasını reallaşdırmaq istiqamətində fəaliyyətini genişləndirərək öz tarixi torpaqlarında yaşayan azərbaycanlıları planlı surətdə doğma yurdlarından qovmaqqla etnik təmizləmə və soyqırımı siyasətini həyata keçirməyə başladılar. Belə ki, 1905-1906-cı illərdə ermənilər Bakıda, Gəncədə, Qarabağda, İrevanda, Naxçıvanda, Ordubadda, Şurur-Dərələyəzdə, Tiflisdə, Zəngəzurda, Qazaxda və başqa yerlərdə dinc azərbaycanlılara qarşı qırğınlar törədib, əhali amansızlıqla qətlə yetirilib, şəhər və kəndlər yandırılıb və dağıdılıb. Erməni silahlı dəstələri Şuşa, Zəngəzur və Cəbrayıl qəzalarında, İrəvan və Gəncə quberniyalarında azərbaycanlıları yaşayan 200-ədən artıq yaşayış məntəqəsini viran qoyub, on minlərlə soydaşımız öz doğma yurdlarından qaçqın və məcburi köçkün düşüblər. Ermənilər 200 mindən artıq azərbaycanlını, o cümlədən uşaqları, qadınları, qocaları fərq qoymadan qətlə yetirməklə həmin ərazilərdə qar Rusiyanın onlara verdirdiyi "Ermənistan dövləti"ni qurmaq üçün etnik təmizləmə aparıblar. Belə ki, Birinci Dünya müharibəsi illərində də qarşımızda Azərbaycan sığınan ermənilər azərbaycanlılara qarşı qırğınları davam etdirməyə başlayıblar.

Vurğulanır ki, 1917-ci ildə Rusiyada baş verən fevral və oktyabr hadisələrindən sonra "Daşnak Sütyun" partiyası və Erməni Milli Kongresi fəaliyyətlərini daha da genişləndiriblər. Eyni zamanda, V.Lenin tərəfindən 1917-ci ilin dekabrında Qafqaz işləri üzrə müvəqqəti fəvqəladə komissar təyin edilən S.Şaumyan azərbaycanlıların kütləvi qırğınının təşkilatçı-

sı və rəhbərinə çevrilib. 1917-ci ilin əvvəllərindən 1918-ci ilin martına qədər olan dövrdə İrəvan quberniyasında 197, Zəngəzur qəzasında 109, Qarabağda 157 kənd erməni silahlı qüvvələri tərəfindən dağıdılıb, digər bölgələrdə 60 yaşayış məskəni məhv edilib, yandırılıb və viran qoyulub.

"100 il əvvəl - 1918-ci ilin əvvəllərində, yəni, mart qırğını ərəfəsində bilavasitə Şaumyana tabe olan erməni silahlı qüvvələrinin sayı 20 minə yaxın idi. Bolşeviklərin, o cümlədən Leninin himayəsi altında Şaumyan Bakı Kommunasının rəhbəri oldu. Həmin il martın 30-da erməni-bolşevik birləşmələri Bakı şəhərini gəmilərdən yayımlı atəşinə tutdular. Bunun ardınca iş silahlı daşnaklar azərbaycanlıların evlərinə hücum edərək amansız qətlərlə törətdilər. Martın 31-də və aprelin ilk günlərində qırğınlar kütləvi xarakter aldı. Minlərlə dinc azərbaycanlı yalnız milli mənsəbiyyətinə görə məhv edildi. Həmin günlərdə erməni-bolşevik birləşmələri Bakıda 12 min dinc azərbaycanlını qətlə yetirdilər. Bu qanlı hadisələr zamanı insanlar evlərindəndir-dirdi yandırılıb, eləcə də xüsusi işğəncələrə və amansızlıqla öldürüldü" - deyə bəyanatda vurğulanır.

Qeyd olunur ki, ermənilərin silahlı hücumu nəticəsində 1918-ci ilin ilk beş ayı ərzində Quba qəzasında 16 mindən çox insan xüsusi qəddarlıqla qətlə yetirilib, 167 kənd dağıdılıb ki, onlardan 35-i hazırda mövcud deyil. Erməni-daşnak dəstələrinin Quba qəzasında azərbaycanlıları kütləvi şəkildə qətlə yetirmələrinə dair qarşı edilmiş faktlar bunu bir daha sübuta yetirir. Belə ki, 2007-ci ildə Quba şəhərində kütləvi məzarlıqların aşkar edilməsi erməni vandalizmini təsdiqləyən faktlardır. Məzarlıqların tədqiqi zamanı 1918-ci ildə erməni silahlı birləşmələrinin Qubaya hücumu zamanı insanların hər cür zorakılıqla məruz qalaraq qəddarlıqla qətlə yetirilməsi və həmin məzarlıqların sonradan kütləvi şəkildə basdırılmış yerli sakinlərə məxsus olduğu müəyyən edilib. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Amazaspın rəhbərliyi ilə erməni hərbi birləşmələri Qubada türk-müsəlman əhalisi ilə yanaşı, yəhudilərə qarşı da qırğınlar törədiblər. Aparılan tədqiqatlar nəticəsində məlum olub ki, 1918-1919-cu illərdə Qubada ermənilər tərəfindən 3 min nəfərə yaxın yəhudi qətlə yetirilib.

Bundan əlavə, Azərbaycanın yüzlərlə yaşayış məntəqəsi, o cümlədən Qarabağda 150-dən çox kənd dağıdılıb və yandırılıb, eləcə də Şuşada azərbaycanlılara qarşı amansız qırğınlar törədilib. Erme-

ni daşnakları tərəfindən 1918-ci ilin mart-aprel aylarında Bakıda və digər Azərbaycan ərazilərində 50 minə yaxın insan xüsusi işğəncələrə qətlə yetirilib. Zəngəzur qəzasında 10 mindən çox, Şamaxı qəzasında 10 min 270, şəhərlə birlikdə isə 18 min 270 azərbaycanlı amansızlıqla öldürüldü.

Ümumilikdə, 1918-1920-ci illərdə ermənilər tərəfindən törədilmiş kütləvi qırğınların Bakı, Quba, Şamaxı, Kürdəmir, Lənkəran ilə yanaşı, Şuşada, İrəvan quberniyası ərazisində, Zəngəzurda, Naxçıvanda, Şərurda, Ordubadda, Qarsda və başqa bölgələrdə amansız şəkildə davam etdirilməsi nəticəsində on minlərlə azərbaycanlı ən qəddar üsullarla qətlə yetirilib, bir milyondan çox əhali öz doğma torpaqlarından didərgin salınıb. Tarixi Azərbaycan torpaqlarında ermənilər tərəfindən bir vətəndaşlıq törədilərək məktəblər, məscidlər yandırılıb, maddi-mənəviyyət nümunələri məhv edilib.

Diqqətə çatdırılır ki, 1918-ci il mayın 28-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti qurulduqdan sonra Fövqəladə Təhqiqat Komissiyası yaradılıb və ermənilərin törətdikləri cinayətlər araşdırılmağa başlanıb. Hökumətin qərarı ilə hər il (1919-cu və 1920-ci il martın 31-də ümummilli Matəm Günü kimi qeyd edilib) mart ayının 31-nin Matəm Günü kimi qeyd edilməsi qərara alınmışdı. Lakin Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin süqutu bu işi başa çatdırmağa imkan vermədi. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti yaradıqların regionda mövcud olan geosiyasi vəziyyəti 1918-ci il mayın 29-da İrəvan şəhərinin ermənilərə siyasi mərkəz kimi verilməsinə səbəb oldu. Beləliklə, 1918-ci ildə Azərbaycan torpaqlarında - keçmiş İrəvan xanlığının ərazisində Ermənistan Respublikası yaradıldı.

XX əsrin sonunda monoetnik dövlət yaratmağa nail olan Ermənistanın təcavüzü nəticəsində Azərbaycan Dağlıq Qarabağ bölgəsi və onun inzibati-ərazisinə aid olmayan Laçın, Kalbəcər, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan bölgələri işğal edildi. Bütün bu ərazilər ermənilər tərəfindən etnik təmizləməyə məruz qaldı.

Sənəddə, həmçinin bildirilir ki, Dağlıq Qarabağın erməni icmasının öz müqəddəratını təyin etmək cəhdi kimi qələmə verdiyi Ermənistanın bu hərbi təcavüzü nəticəsində Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən 1 milyondan çox əhəlinin öz doğma torpaqlarından məcburi şəkildə köçkün düşməsinə gətirib çıxardı. Bütün dövrlərdə olduğu kimi, hazırda da ermənilərin həyata keçirdiyi bu işğalçılıq siyasə-

ti kütləvi qırğınlarla müşayiət olunub. Belə ki, 1988-1993-cü illərdə Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində 20 min azərbaycanlı öldürüldü, 100 min nəfərdən çox insan yaranalıb, 50 min nəfər isə müxtəlif dərəcəli xəsarət alaraq əlil olub.

1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Ermənistan silahlı qüvvələri Xankəndidə yerləşən sovet ordusundan qalmış 366-cı motoatıcı alayın hərbiçilərinin və ağır texnikasının iştirakı ilə Xocalıya hücum edərək şəhəri yerlə-yeksan ediblər. Çoxsaylı ağır texnika ilə şəhər tamamilə dağıdılıb, yandırılıb və insanlar xüsusi qəddarlıqla qətlə yetirilib. Azərbaycanın qədim Xocalı şəhərində həyata keçirilən bu soyqırımı nəticəsində rəsmi rəqəmlərə görə, 613 nəfər öldürüldü ki, onlardan 63 nəfəri uşaq, 106 nəfəri qadın, 70 nəfəri isə qoca olub. Səkkiz ailə tamamilə məhv edilib. Bundan əlavə, 1275 nəfər əsir götürüldü, 150 nəfərin taleyi indiyə kimi naməlumdur. Bu soyqırımı zamanı mülki insanlar, o cümlədən qadınlar və uşaqlar xüsusi qəddarlıq və amansızlıqla qətlə yetirilib, başları kəsilib, yuxud başlarının derisi soyulub, gözləri çıxarılıb, hamılı qadınlar süngü ilə dəşik-dəşik edilib. Xəsarət alanlardan 487 nəfəri şəkəst olub ki, onlardan 76 nəfəri azyaşlıdır.

XX əsrin sonunda ermənilərin Xocalıda törətdikləri soyqırımı bütün insanlığa və bəşəriyyətə qarşı yönəldilmiş ən ağır cinayətlərdən biri kimi qiymətləndirilir. Dünya tarixində Xocalı faciəsi tarixi yaddaşlardan heç vaxt silinməyən Xatın, Xirosima, Naxasakı, Sonqmi, Ruanda, Srebrenitsa və Holokost kimi dəhşətli faciələrə eyni cərgədə dayanır. Adıçatılan hadisələr müharibələr tarixinə dinc əhəlinin soyqırımı kimi daxil olub və bütün dünyada geniş əks-səda doğurub.

Eyni zamanda, 1988-1994-cü illərdə dövlət terrorizmi və soyqırımı siyasəti yerdən Ermənistan və işğal olunmuş ərazilərdəki separatçı rejim tərəfindən müxtəlif şəkli (sərnışın avtobuslarında, sərnışın və yük qatarlarında, Bakı Metropolitenində, hava nəqliyyatında, sərnışın daşıyan dəniz bərəsində, yaşayış məntəqələrində, mülki və dövlət obyektlərində) 373 terror aktı törədilib ki, nəticədə 1200 nəfər həlak olub, 1705 nəfər yaranalıb.

Qeyd olunur ki, hazırda Azərbaycan ərazisinin 20 faizi Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğal altındadır. Bu işğal nəticəsində 900-ə yaxın yaşayış məntəqəsi, 22 muzey və 4 rəsm qalereyası, tarixi əhəmiyyəti olan 9 saray, nadir tarixi əhəmiyyətli 40

min muzey sərvəti və eksponatı, 144 məbəəd və 62 məscid dağıdılıb, talan edilib və yandırılıb. Bundan əlavə, 927 kitabxanada 4,6 milyon kitab və qiymətli tarixi əlyazmalar məhv edilib.

Ermənistanın ölkəmizə qarşı açıq-aşkar hərbi təcavüzü beynəlxalq hüququn bütün norma və prinsiplərinə ziddir. Belə ki, Ermənistan Respublikası bütün beynəlxalq hüquqi sənədləri, xüsusilə BMT Nizamnaməsinin I və II maddələrində, eləcə də ATƏM/ATƏT-in 1975-ci il 1 avqust tarixli Helsinki Yekun Aktında ifadə olunmuş beynəlxalq hüququn əsas prinsiplərini kobudcasına pozub.

Ermənistanın bu cinayətkar siyasətinin davamlılığını sübut edən faktlardan biri də budur ki, təkcə XX əsrdə azərbaycanlılar 4 dəfə - 1905-1906-cı, 1918-1920-ci, 1948-1953-cü və nəhayət, 1988-1993-cü illərdə erməni millətçiləri tərəfindən törədilən soyqırımı və etnik təmizləmələrə məruz qalıblar. Bu işğalçı dövlətin yürütdüyü təcavüzkarlıq siyasəti 25 ildən artıqdır ki, dünya ictimaiyyətinin gözü qarşısında baş verir. Ona görə də Azərbaycan Respublikası bu konvensiyalı rəhbər tutaraq Ermənistan Respublikasına qarşı BMT-nin beynəlxalq məhkəməsində iddia qaldırmaq üçün bütün hüquqi əsaslara malikdir.

Çox təəssüf ki, Ermənistanın yürütdüyü etnik təmizləmə və soyqırımı siyasəti uzun illərdir dünya ictimaiyyətinin gözü qarşısında baş verir. Halbuki soyqırımı ən ağır beynəlxalq cinayət olmaqla yanaşı, beynəlxalq hüquqa görə sülh və təhlükəsizliyə qarşı yönələn cinayətlər qrupuna aid edilir. Soyqırımı cinayətinin hüquqi əsası BMT Baş Məclisinin 1948-ci il 9 dekabr tarixli 260 (III) sayılı qətnaməsi ilə qəbul edilmiş "Soyqırımı cinayətinin qarşısının alınması və cəzalandırılması haqqında" konvensiya ilə müəyyən olunub. Ona görə də böyük dövlətlər müasir beynəlxalq münasibətlər üçün təhlükəli olan təcavüzkarlıq qarşısını almalı, BMT Nizamnaməsinin VII fəsilinə müvafiq surətdə, qəti praktik addımlar atmalı və Ermənistanı beynəlxalq birliyin iradəsinə tabe etməlidirlər.

Sənədin sonunda Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsinin 80 mindən çox azərbaycanlı əhalisi beynəlxalq birliyi 100 il əvvəl xalqımıza qarşı törədilmiş və bu gün də davam edən təcavüz hərəkətlərinə obyektiv siyasi-hüquqi qiymətin verilməsi üçün ölkəmizin haqlı mövqeyini dəstəkləməyə çağırır.

AZƏRTAC

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti işçilərinin peşə bayramı qeyd olundu

Biləsuvar

Biləsuvar rayonunda Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti işçilərinin peşə bayramı qeyd olundu.

Tədbirdə rayon icra hakimiyyətinin başçısı Məhərrəm Quliyev, DTX-nin Biləsuvar rayon şöbəsinin kollektivi, rayonun hüquq-mühafizə orqanlarının, idarə, müəssisə, təşkilatların rəhbərləri iştirak etdi.

İştirakçılar əvvəlcə ulu öndər Heydər Əliyevin abidəsinin önünə tər çiçəklər düzərək, əziz xatirəsini yad etdilər.

Tədbirdə Biləsuvar Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının təbrik məktubu oxunduqdan sonra rayon icra hakimiyyətinin başçısı Məhərrəm Quliyev Dövlət Təhlükəsizliyi orqanlarını, o cümlədən rayon şöbəsinin bütün əməkdaşlarını peşə bayramları münasibətilə təbrik edərək onlara cansağlığı, çətin və şərəfli işlərində uğurlar arzuladı. Bildirdi ki, əsas ulu öndərimiz Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş, keçmişin ən ümdə şanlı dəyərlərini özündə əks etdirməklə gələcəyə hesablanmış uğurlu dövlətçilik strategiyası bu gün müstəqil ölkəmizdə bütün səhələrdə olduğu kimi, dövlət təhlükəsizliyinin təmin olunması istiqamətində də davam etdirilməkdədir.

Sonra DTX-nin Biləsuvar rayon şöbəsinin bir qrup əməkdaşına rayon icra hakimiyyətinin Fəxri fərmanları təqdim olundu.

Tədbirdə DTX-nin Biləsuvar rayon şöbəsinin rəisi Rəhim Bənnayev çıxış edərək onlara göstərilən bu yüksək diqqət və qayğıya görə öz minnətdarlığını bildirdi.

Beyləqan

Beyləqan rayonunun Gənclər mərkəzində Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti orqanları əməkdaşlarının peşə bayramı münasibətilə tədbir keçirildi.

nasibətilə tədbir keçirildi. Tədbirdə rayon icra hakimiyyəti başçısı Vəqif Abdullayev, DTX-nin Beyləqan rayon şöbəsinin rəisi Nədir Bağirov və şöbənin əməkdaşları, hüquq-mühafizə orqanları, idarə, müəssisə, təşkilatların nümayəndələri iştirak etdilər. Əvvəlcə ulu öndər Heydər Əliyevin abidəsi ziyarət edildi, önünə gül-çiçək dəstələri qoyularaq xatirəsi yad edildi. Tədbiri giriş sözü ilə açan icra hakimiyyətinin başçısı Vəqif Abdullayev Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin əməkdaşlarını peşə bayramı münasibətilə təbrik etdi. Rəhbərləri iştirak etdiyi tədbir dövlət himninin səsləndirilməsi ilə başladı.

Rayon rəhbəri qeyd etdi ki, bu gün Azərbaycanda təhlükəsizlik orqanlarının öz inkişafında yeni mərhələyə qədəm qoyduğu bir dövrdə ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin layiqli davamçısı cənab İlham Əliyevin çox böyük diqqət və qayğısı var. O, dövlətimizin müstəqillik, suverenlik və tərəqqisinin həyata keçirilməsi üçün əlverişli şəraitin yaradılmasının Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin əsas vəzifəsi olduğunu qeyd etdi. Azərbaycanın daha da qüdrətlənməsinə xidmət edən Heydər Əliyev siyasətinin həyata keçirilməsi, Vətənimizi, xalqımızın təhlükəsizliyi, yüksək sayıqlıq, peşəkarlıq və fədakarlıq təhlükəsizliyimizin əsasıdır.

DTX-nin rayon şöbəsinin rəisi Nədir Bağirov çıxışında Təhlükəsizlik orqanlarının yaranma tarixindən məlumat verərək ölkədə inkişafın əsasında təhlükəsizliyin dayandığını qeyd etdi. Göstərdiyi diqqət və qayğıya görə dövlətimizin başçısına bütün əməkdaşların adından minnətdarlıq edərək bundan sonrakı fəaliyyətləri dövründə də dövlətimizin təhlükəsizliyinin qorunması istiqamətində vicdanla, əzmlə xidmət edəcəklərini vurğuladı. Sonda DTX-nin Beyləqan rayon şöbəsinin rəisi Bağirov Nədir Bayram oğlu rayon icra hakimiyyəti başçısının fəxri fərmanı ilə təltif edildi.

Ərəstun ABDULOV, “Respublika”.

“31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü” qeyd edilmişdir

Suraxanı Rayonu Heydər Əliyev Mərkəzinin, Suraxanı Rayon İcra Hakimiyyətinin, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Abbasqulu ağa Bakıxanov adına Tarix İnstitutunun və YAP Suraxanı Rayon Təşkilatının birgə təşkilatçılığı ilə “31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü” qeyd edilmişdir.

Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı yanında Şüaranın üzvlərinin, Milli Məclisin deputatları Ağacan Əbiyevin, Sevinc Fətəliyevanın, AMEA-nın A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutunun bir qrup nümayəndəsinin, YAP Suraxanı rayon təşkilatının fəallərinin, rayonun hüquq-mühafizə orqanlarının, təhsil, səhiyyə, sənaye müəssisələrinin rəhbərlərinin, ictimaiyyət nümayəndələrinin iştirak etdiyi tədbir dövlət himninin səsləndirilməsi ilə başladı.

Bir dəqiqlik sükutla soyqırımı şəhidlərinin və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarını qurban vermiş igid oğul və qızlarımızın əziz xatirəsi yad edildi.

Sonra azərbaycanlıların soyqırımı haqqında Heydər Əliyev Fondunun sifarişli ilə hazırlanmış film nümayiş olundu.

Tədbirdə çıxış edən rayon icra hakimiyyətinin başçısı İlqar Abbasov qeyd etdi ki, hər il mart ayının 31-i ölkəmizdə dövlət səviyyəsində Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü kimi qeyd edilir. Rayonda “31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü”na həsr olunmuş silsilə tədbirlər keçirilir.

Rayon rəhbəri bildirdi ki, bu təqvim son yüz ildə Azərbaycan tarixində baş vermiş faciəli hadisələrin xalqın yaddaşındakı qanlı izlərini özündə əks etdirir. Azərbaycanlıların kütləvi şəkildə öldürülməsi, repressiyalar məruz qalması XX yüzilliyin ən qanlı səhifələrindən biri hesab oluna bilər.

1918-ci il martın 30-31-də Bakı Kommunası və erməni sovinistləri Azərbaycanda kütləvi qırğınlar, qətləmlər törətməklə başər tarixində misli görünməmiş soyqırımı imza atmışlar. Bu soyqırımın əsl hüquqi-siyasi qiyməti isə Azərbaycan dövlət müstəqilliyinə qovuşduqdan sonra verilməlidir.

İlqar Abbasov vurğuladı ki, Mart hadisələrinin 80-ci ildönümündə - 1998-ci il martın 26-da Azərbaycan xalqının ümummilli lideri, ulu öndər Heydər Əliyevin imzaladığı “Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında” fərman erməni millətçilərinin hərəkətlərinə verilən ilk dolğun və hərtərəfli hüquqi-siyasi qiymət olmuşdur.

Möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev xalqımızın haqq səsinə dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq üçün bütün mötəbər tribunalardan istifadə edir.

Dövlətimizin başçısı bütün görüşlərində, xarici ölkələrə səfərlərində, çıxışlarında Azərbaycan xalqına qarşı soyqırımı həyata keçirən erməniləri ifşa edir, soyqırımı cinayəti törədənləri və ona göz yumanları kəskin tənqid edir, dünya ictimaiyyətini erməni riyakarlığına son qoymağa çağırır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 30 dekabr 2009-cu il tarixli “Quba şəhərində Soyqırımı Memorial Kompleksinin yaradılması haqqında” sərəncamı bu istiqamətdə mühüm addımlardan biridir.

Bela bir kompleksin inşası Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması baxımından son dərəcə vacib əhəmiyyətə malikdir.

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın

səhərlərinin 80-ci ildönümündə - 1998-ci il martın 26-da Azərbaycan xalqının ümummilli lideri, ulu öndər Heydər Əliyevin imzaladığı “Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında” fərman erməni millətçilərinin hərəkətlərinə verilən ilk dolğun və hərtərəfli hüquqi-siyasi qiymət olmuşdur.

Möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev xalqımızın haqq səsinə dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq üçün bütün mötəbər tribunalardan istifadə edir.

Dövlətimizin başçısı bütün görüşlərində, xarici ölkələrə səfərlərində, çıxışlarında Azərbaycan xalqına qarşı soyqırımı həyata keçirən erməniləri ifşa edir, soyqırımı cinayəti törədənləri və ona göz yumanları kəskin tənqid edir, dünya ictimaiyyətini erməni riyakarlığına son qoymağa çağırır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 30 dekabr 2009-cu il tarixli “Quba şəhərində Soyqırımı Memorial Kompleksinin yaradılması haqqında” sərəncamı bu istiqamətdə mühüm addımlardan biridir.

Bela bir kompleksin inşası Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması baxımından son dərəcə vacib əhəmiyyətə malikdir.

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın

rəhbərliyi altında Heydər Əliyev Fondu bu faciələrlə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması yönündə çox ciddi layihələr reallaşdırır.

İlqar Abbasov xüsusi vurğuladı ki, Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə təsis edilən “Xocalıya ədalət!” beynəlxalq informasiya və təşviqat kampaniyası öz töhfəsini verməkdədir. Faciənin mənəvi və siyasi-hüquqi səviyyədə tanınmasına yönəlmiş bu kampaniya dünyanın əksər ölkələrində uğurla həyata keçirilir.

Tədbirdə məruzə ilə çıxış edən Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Abbasqulu ağa Bakıxanov adına Tarix İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini, professor Cəbi Bəhramov bildirdi ki, son illərdə institutun alimləri müxtəlif arxivlərdə araşdırmalar aparmış və Azərbaycanlıların soyqırımı ilə bağlı mühüm sənədlər, faktlar tapmış, bütün bunları dünya ictimaiyyətinə çatdırmaqda müəyyən işlər görmüşlər.

Tədbirdə Milli Məclisin deputatı Sevinc Fətəliyeva, Xocalı rayonundan məcburi köçkün Xəlil Vəliyev ermənilərin Xocalıda törətdikləri vəhşiliklərdən danışdı.

Mehpəbə ƏLİYEVA, “Respublika”.

Heydər Əliyev Fondu Rusiyanın Kemerovo şəhərində yanğından zərərçəkənlərə yardım göndərüb

Heydər Əliyev Fondu Rusiya Federasiyasının Kemerovo şəhərinin ticarət mərkəzində baş vermiş yanğın zamanı həlak olanların ailələrinə və xəsarət alanlara yardım göndərüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, yardım Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın tapşırığı ilə Kemerovaya çatdırılıb.

Əsrlər boyu Azərbaycan ilə Rusiyanı dostluq və mehriban qonşuluq münasibətləri bağlayıb. Hər iki xalq həmişə ağır günlərdə bir-birini dəstəkləyib.

Heydər Əliyev Fondu Kemerovadakı faciənin

acısını paylaşmaq, həlak olanların ailələrinin kədərini bölüşmək və zərərçəkənlərə dəstək məqsədilə yardım təşəbbüsü ilə çıxış edib. Azərbaycan

can hökuməti Fondun bu təşəbbüsünü dəstəkləyib.

Martın 30-da yardım xüsusi təyyarə ilə Kemerovaya göndərilərək zərərçəkənlərə və həlak olanların ailələrinə çatdırılıb.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva və bütün Azərbaycan xalqı adından faciə qurbanlarının ailələrinə dərin hüznə başsağlığı

ifadə edilib və xalqımızın zərərçəkənlərin yanında olduğu bildirilib.

Fondun əməkdaşları memorial əraziyə gələrək, faciə qurbanlarının xatirəsinə ehtiram olaraq buraya gül dəstələri qoyublar.

Yardımin ailələrə çatdırılması bu gün də davam edəcək.

Xatırladaq ki, martın 25-də Kemerovo şəhərindəki “Zimnyaya vışnya” ticarət mərkəzində baş vermiş yanğın nəticəsində 60-dan çox insan həlak olub. Ölənlərin eksriyyəti uşaqlardır.

AZƏRTAC

Heydər Əliyev Fondunun Kemerovaya humanitar yardım göndərməsi Rusiya KİV-lərində geniş işıqlandırılıb

Rusiyanın Kemerovo şəhərində “Zimnyaya vışnya” ticarət mərkəzində yanğın zamanı həlak olanların ailələrinə və xəsarət alanlara Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın tapşırığı ilə yardım göndərilməsi Rusiya kütləvi informasiya vasitələrində geniş işıqlandırılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Rusiyanın TASS, Ria Novosti kimi aparıcı informasiya agentlikləri, digər mətbuat orqanları, habelə Kemerovo vilayəti yerli informasiya resursları bu humanitar aktı yüksək xəyrixahlıq nümunəsi kimi qiymətləndirirlər.

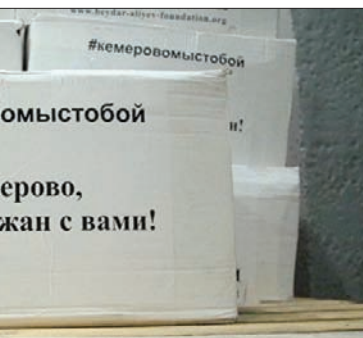
Kemerovo vilayət Administrasiyasından jurnalistlərə

bildiriblər ki, əsasən ərzaq məhsullarından ibarət olan təxminən 1,8 ton humanitar yar-

dim Kemerovaya Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın tapşırığı ilə martın 30-da çatdırılıb. Fondun nümayəndələri Azərbaycan xalqı adından Rusiya xal-

qına və Kuzbass sakinlərinə dərin hüznə başsağlığı veriblər. Onlar ticarət mərkəzinin

önündə yaradılmış xatirə guşəsini ziyarət edib, hadisənin nəticələrindən aradan qaldırılması məqsədilə yaradılmış əməliyyat qərargahında olublar.

AZƏRTAC

Soyqırımı qurbanlarının xatirəsi yad olundu

Dövlət Sərhəd Xidmətinin bütün hərbi hissə və bölmələrində 31 Mart -Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü ilə əlaqədar silsilə anım tədbirləri keçirilmişdir.

Dövlət Sərhəd Xidməti Aparatında, Azərbaycan İstiqlal Muzeyində və Respublika Hərbi Prokurorluğunun Memorial Soyqırım Muzeyində keçirilən tədbirlərdə vurğulanmışdır ki, Azərbaycanlılara qarşı soyqırımı siyasəti erməni sovinist millətçiləri tərəfindən yüzillər boyu planlı surətdə həyata keçirilmişdir. Bu siyasətin mahiyyəti azərbaycanlıları öz doğma torpaqlarından sıxışdırıb çıxarmaq və fiziki cəhətdən məhv etmək yolu ilə miflik “böyük Ermənistan” dövləti yaratmaq olmuşdur. Ayrı-ayrı dövrlərdə böyük dövlətlərin müəyyən dairələrinin təhriki ilə yeridilən bu siyasətin əsas məqsədi tarixi faktları və arxiv sənədlərini saxtalaşdırmaqla, dezinformasiya xarakterli məlumatlar yaymaq və psixoloji-informasiya metodlarından istifadə edərək dünya ictimai fikrinə təsir etməkdən ibarət olmuşdur. Məqsədlərinə nail olmaq üçün erməni millətçiləri ayrı-ayrı ölkələrin ərazilərində erməni diasporunun və lobbisinin imkanlarından geniş istifadə edərək ideoloji, separatçı və terrorçu təşkilatlar yaratmışlar.

Tədbirlərdə çıxış edənlər bildirmişlər ki, ulu öndər Heydər Əliyevin 26 mart 1998-ci il tarixli fərmanı ilə “31 Mart - Azərbaycanlıların Soy-

qırımı Günü” elan edilməsi Azərbaycan xalqının əsrlər boyu üzlaşdığı mərhumiyyətlərə verilən əsl tarixi qiymət idi.

Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü'nün məhz bu tarixdə qeyd edilməsi səbəbsiz deyildir. 1918-ci ilin mart ayının son iki günündə erməni-rus birləşmələri gəmilərdən və təyyarələrdən Bakının müsəlmanlar yaşayan hissələrini bombardman etmiş, silahlı daşnaklar evlərə soxularaq 17 min qədr dinc azərbaycanlı, o cümlədən qadınları, körpələri və qocaları misli görünməmiş vəhşiliklə qətlə yetirmişlər. Bakı qırğını ilə kifayətlənməyən ermənilər Naxçıvanda, Şamaxıda, Lənkəranda, Quba-Xaçmazda, Ağsuda dəhşətli qətlər törətmiş, yüzlərlə kəndi darmadağın etmişlər.

Ermənilər tərəfindən törədilmiş çoxsaylı soyqırım hadisələrinin mərhələləri şərh olun-

duğu tədbirlərdə vurğulanmışdır ki, bu vəhşiliklərin beynəlxalq müstəvidə tanındılması və erməni faşizminin ifşası ilə bağlı ilk əməli təşəbbüs ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən edilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev Azərbaycan həqiqətlərinin, o cümlədən erməni sovinistləri tərəfindən xalqımıza qarşı həyata keçirilən soyqırımı siyasətini dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasını səfirliklərimiz və diaspor təşkilatlarımız qarşısında vacib məsələ kimi qoymuşdur.

Tədbirlərdə 31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü'nə həsr olunmuş sənədli filmlər nümayiş etdirilmişdir.

Dövlət Sərhəd Xidmətinin mətbuat mərkəzi.

Soyqırım Günü'nə həsr olunmuş tədbirlər

Bakı Mühəndislik Universiteti

“31 Mart Soyqırımı”nın 100 illiyi ilə əlaqədar olaraq Bakı Mühəndislik Universitetində tədbir keçirilib. Tədbirə universitetin rəhbər şəxsləri, professor-müəllim heyəti, tələbələrə yanaşı, millət vəkili, Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov, tarix üzrə fəlsəfə doktoru, “Şərq” qəzetinin baş redaktoru Akif Asırlı iştirak edib.

Tədbir soyqırımı qurbanlarının xatirəsinin bir dəqiqlik sükutu və dövlət himninin oxunması ilə başlayıb. Daha sonra tədbirdə 31 Mart soyqırımı hadisələrinin əks etdirən sənədli film nümayiş olunub.

Bakı Mühəndislik Universitetinin rektoru, professor Havar Məmmədov çıxış edərək bildirdi ki, XX əsrin bəlkə də ən susqun soyqırımı 1918-ci il mart ayının 31-də erməni daşnaklarının xalqımıza qarşı olan qətləmidir. Susqundu, ona görə ki, sovet ittifaqı qurulduqdan sonra bu qanlı tarixin üzərindən dirnaqarası qaradaşlıq xətti kəçildi. O dövrün mətbu orqanları bu hadisələrin üzərindən sakitcə keçdilər. SSRİ dağılan kimi yaxın keçmişimizdə mənfur qonşularımız olan ermənilər tərəfindən törədilmiş qanlı hadisələrin arxivləri açıldı, xalqımıza qanlı tariximiz haqqında bilgilər verildi. Ermənilər əvvəlcə Bakıda, sonra İrəvanda, Naxçıvanda, Gəncədə, Qarabağda, Zəngəzurda, Qazaxda və Tiflisdə dinc mülki azərbaycanlılara qarşı kütləvi qırğınlar törətmişlər. Erməni silahlı dəstələri İrəvan-Naxçıvan-Zəngəzur-Qarabağ və Qazax-Gəncə istiqamətində yerləşən yaşayış məskənlərinin azərbaycanlı əhalisini qırması və deportasiya etmişlər.

Yalnız müstəqillik dövründə ermənilərin Azərbaycan xalqına qarşı həyata keçirdikləri soyqırımı cinayətlərinə əsl hüquqi-siyasi qiymət verilmişdir. 1998-ci il martın 26-da ümummilli lider Heydər Əliyevin imzaladığı “Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında” fərman erməni millətçilərinin cinayət-kar əməllərinə verilən dolğun və hərtərəfli siyasi

qiymət olmuşdur. Fərmanda ermənilərin Azərbaycan xalqının başına gətirdiyi müsibətlər dünyaya bəyan edilərək bu qanlı əməllərə düzgün siyasi qiymət verilmişdir. Bu tarixi sənəd Azərbaycanın indiki və gələcək nəsillərinin milli yaddaşının qorunması baxımından da fundamental bir proqramdır.

Millət vəkili, Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov tədbir iştirakçılarına salamlayaraq xalqımızın nümayəndələrinin dünyanın ictimai inkişafındakı rolundan danışdı. Qeyd edib ki, xalqımızın tarixi qəhrəmanlıqları ilə yanaşı, soyqırımlara da məruz qalıb. Millət vəkili bildirdi ki, biz gəncləri humanist, tolerant və elmi istiqamətdə tərbiyə edirik. Bununla yanaşı, faciələrimizi də gənclərimizin bilməsi və gələcək nəsillərə ötürməsi vacibdir. Bu gün ölkə başçısının apardığı düzgün siyasət nəticəsində güclü iqtisadiyyatımız və qüdrətli ordumuz formalaşıb. Bu da bizə inam verir ki, yaxın vaxtlarda torpaqlarımız işğaldan azad olunacaq.

Çıxış edən qonaqlar onu da qeyd ediblər ki, Bakı Mühəndislik Universiteti ölkəmizin ən öndə gedən təhsil ocaqlarındandır. Burada yüksək balı tələbələr təhsil alır. Biz inanırıq ki, sizlər elminizlə və bacarığınızla dövlətçiliyimizin möhkəmlənməsinə və inkişafına xidmət edəcəksiniz. Çünki “Erməni vəhşiliyini dünya miqyasında ifşa etmək üçün hələ görüşləri çox işimiz var”.

M.MİRZƏ, “Respublika”.

Bakı Slavyan Universiteti

Bakı Slavyan Universitetində (BSU) 31 mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü'nə həsr olunmuş tədbir keçirilib. Tədbirdə Dövlət himni səsləndirilib, soyqırımı qurbanlarının xatirəsi bir dəqiqlik sükutla yad edilib.

Tədbirdə çıxış edən BSU-nun tərbiyə işləri üzrə prorektor, dosent Xanım Sultanova qeyd

edib ki, 100 il bundan əvvəl - 1918-ci ilin mart-aprel aylarında Azərbaycan xalqının başına gətirilmiş ən dəhşətli faciələrdən biri də Bakı Sovetinin mandatı altında fəaliyyət göstərən daşnak-bölgəvi silahlı dəstələri tərəfindən xüsusi qəddarlıqla törədilmiş kütləvi qırğınlardır. X.Sultanova bildirdi ki, həmin günlərdə Bakı şəhərində, habelə Bakı quberniyasına daxil olan digər şəhər və qəzalar da on minlərlə dinc sakin məhz etnik və dini mənsubiyyətinə görə qətlə yetirilmiş, məscid və qəbiristanlıqlar yerlə-yeksan edilmiş, mədəniyyət abidələri, yaşayış məntəqələri dağıdılmışdır. Soyqırımdan 80 il sonra - 1998-ci ilin martın 26-da ümummilli lider Heydər Əliyevin imzaladığı “Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında” Fərmanda həmin dəhşətli hadisələrə siyasi qiymət verilməsi və 31 mart “Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü” elan edilməlidir.

BSU-nun Azərbaycanşünaslıq elmi-tədqiqat laboratoriyasının müdiri, dosent Sadir Məmmədov çıxışında soyqırımı ilə bağlı ötən 20 il ərzində aparılmış araşdırmalardan söz açdı. O bildirdi ki, bu araşdırmalar sayəsində çoxlu sayda yeni faktlar və sənədlər toplanıb, Quba şəhərində kütləvi məzarlıq aşkar olunub. Üzə çıxması tarixi faktlar 1918-ci ilin mart-aprel aylarında və sonrakı dövrlərdə erməni millətçilərinin həyata keçirdikləri qanlı aksiyaların coğrafiyasının daha geniş və faciə qurbanlarının sayının qat-qat çox olduğunu sübut etmişdir. 1918-ci ilin mart-aprel aylarında Bakı, Şamaxı, Quba, Lənkəran, Zəngəzur, Qarabağ, Naxçıvan və digər ərazilərdə ermənilər tərəfindən törədilmiş qətl və qırğınlar tariximizin ağrılı və faciəli səhifələrindəndir. Azərbaycan tarixinin qanlı səhifələrini xalqımız heç vaxt unutmayacaq.

Tədbirin davamında mərhum kinorejissor, BSU-nun Jurnalistika kafedrasının müəllimi Ələkbər Muradovun “Yaddaşın rəmzi” sənədli filminin nümayiş olub.

Ramiz YUSİFLİ, “Respublika”.

İşğal altındaki torpaqlarımızda faydalı qazıntıların qanunsuz hasilatı ilə bağlı cinayət işi açılıb

Azərbaycan Respublikasının Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmiş ərazilərdə faydalı qazıntıların qanunsuz hasilatının aparılmasına dair "AzerGold" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətindən daxil olmuş material Baş Prokurorluqda araşdırılıb.

Baş Prokurorluğun və "AzerGold" QSC-nin mətbuat xidmətlərinin AZƏRTAC-a daxil olan birgə məlumatında bildirilir ki, aparılmış araşdırmalarla Ermənistan Respublikasında və digər ölkələrdə hüquqi qeydiyyatdan keçmiş "Vallex Group", "Base Metals", "ACP", "Lerna Metalurgiya Institute", "Teghout" və digər şirkətlərin rəhbərlərinin və fiziki şəxslərin Azərbaycanın dövlət sərhədini Ermənistan ərazisindən qanunsuz olaraq dəfələri keçmələrinə, işğal altındaki ərazilərdə olan digər şəxslərlə mütəşəkkil dəstə halında Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə nəzərdə tutulmuş qaydada dövlət qeydiyyatına alınmadan müəssisələr yaradıb işğal dövrü ərzində Kelbəcər rayonu ərazisində yerləşən Söyüdlü, Qızılbulaq, Zəngilan rayonu ərazisindəki Veynəli, Tərtər rayonu ərazisindəki Dəmirli və digər əlvan metal yataqlarından külli miqdar təşkil edən qızıl və digər əlvan metalların hasilatını aparmaqla qanunsuz gəlir əldə etmələri

müəyyən edilib.

Araşdırmalar zamanı "Azərkosmos" ASC-nin "Azersky" peykinin yüksək ayırdatma qabiliyyəti və geoloji-axtarış məlumatları əsasında işğal olunmuş ərazilərdə yerləşən filiz yataqlarında qanunsuz hasilat işlərinin aparılması sübut edilib.

Həmin faktlar üzrə Azərbaycan Respublikasının baş prokuroru tərəfindən Cinayət Məcəlləsinin 192.2.3-cü (qanunsuz sahibkarlıq) və 318.2-ci (Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədini qanunsuz olaraq keçmə) maddələri ilə cinayət işi başlanılıb. İbtidai istintaqın aparılması Baş Prokurorluğun Ağır cinayətlərə dair işlər üzrə istintaq idarəsinə həvalə olunub.

Bununla yanaşı, ölkəmizin qızıl və digər əlvan metal ehtiyatlarının talanması faktları üzrə qısa zamanda beynəlxalq audit şirkətlərinin mütəxəssisləri cəlb edilməklə dəymiş ziyanın müəyyən edilərək "AzerGold" QSC ilə birlikdə iqtisadi mübahisələr üzrə müvafiq beynəlxalq məhkəməyə, həmçinin işğal olunmuş ərazilərdə qanunsuz hasilatla məşğul olan şirkətlərin qeydiyyatdan keçdiyi ölkələrin hüquq mühafizə orqanlarına müraciət edilməsi nəzərdə tutulub.

AZƏRTAC

Azərbaycanın Fransadakı səfirliyi Tuluz şəhərində törədilmiş qətl hadisəsi ilə bağlı açıqlama yayıb

Martin 30-da Fransanın Tuluz şəhərində baş vermiş cinayət əməli nəticəsində Rəhim Namazovun həyat yoldaşının qətlə yetirilməsi və özünün ciddi yaralanması ilə bağlı Azərbaycanın bu ölkədəki səfirliyi açıqlama yayıb.

AZƏRTAC-ın xüsusi müxbiri xəbər verir ki, Azərbaycan səfirliyi cinayət əməlinin qurbanının ailəsinə və yaxınlarına başsağlığı verir.

Səfirlik diqqətə çatdırır ki, Rəhim Namazov Azərbaycanda dəfələrlə dəluduzluğa görə məhkum olunub. Onun Fransada və ya xaricdə mafiya strukturları ilə əlaqə saxlaması belldir. Rəhim Namazov Azərbaycanda heç vaxt jurnalistika fəaliyyəti ilə məşğul olmayıb. Onun jurnalist olmadığı fransız mediası, eləcə də Azərbaycan jurnalistləri və Sərhədsiz Reportyorlar Təşkilatı tərəfindən təsdiqlənib.

AZƏRTAC

TÜRKİYƏ, RUSIYA VƏ İRAN PREZİDENTLƏRİ ARASINDA GÖRÜŞ KEÇİRİLƏCƏK

Aprielin 4-də Suriya böhranının tənzimlənməsi ilə əlaqədar Ankarada Türkiyə, Rusiya və İran prezidentləri Rəcəb Tayyib Ərdoğan, Vladimir Putin və Həsən Ruhani arasında görüş keçiriləcək. "APA"-nın "Anadolu" agentliyinə istindən verdiyi məlumata görə, bu barədə Türkiyə prezidentinin mətbuat xidməti məlumat yayıb.

Verilən xəbərə görə, zirvə görüşü çərçivəsində R.T.Ərdoğan və H.Ruhani arasında ikitərəfli görüşün keçirilməsi də nəzərdə tutulub. Görüşdə ikitərəfli münasibətlərlə yanaşı, regional və global məsələlər barədə də müzakirələr aparılacaq.

Bundan əvvəl, aprielin 3-də isə Ankarada Türkiyə-Rusiya Strateji Əməkdaşlıq Şurasının 7-ci iclası keçiriləcək. Türkiyə prezidentinin mətbuat xidmətinin yaydığı məlumata görə, Rəcəb Tayyib Ərdoğan və Rusiya prezidenti Vladimir Putinin iştirak edəcəyi toplantıya iki ölkənin nazirləri də qatılacaq.

Eyni zamanda, bildirilir ki, Strateji Əməkdaşlıq Şurasının iclasında iki ölkə arasında əlaqələrin inkişafı diqqət mərkəzində olacaq, regional və global məsələlərlə bağlı fikir mübadiləsi aparılacaq. Həmin gün Vladimir Putinin iştirakı ilə Akkuyu Atom Elektrik Stansiyasının təməlqoyma mərasimi də keçiriləcək.

SƏUDİYYƏ VƏLİƏHDİ İRANLA MÜHƏRİBƏ ANONSU VERDİ

"İranla yaxın illər ərzində müharibəyə başlaya bilərik". "APA"-nın məlumatına görə, bunu Səudiyyə Ərəbistanı vəliəhdi Məhəmməd bin Salman "The Wall Street Journal" nəşrinə açıqlayıb.

çatırnb.

Məhəmməd bin Salman deyib: "Onları ancaq bu addımlarla yola gətirmək olar, əks halda müharibə qaçılmazdır və bu, ən gec 10-15 il içərisində baş verəcək".

Xatırladaq ki, vəliəhd bundan öncə İrana qarşı ölkəsinin nüvə silahı istehsalına başlayacağını bəyan edib.

Qeyd edək ki, 32 yaşlı vəliəhd ABŞ-da səfərdədir. Səfər çərçivəsində Məhəmməd bin Salman adı çəkilən ölkədəki yəhudi lobisi ilə görüşlər keçirib.

İranın xarici işlər naziri Bəhrəm Qasimi Səudiyyə Ərəbistanı vəliəhdi Məhəmməd bin Salmanın açıqlamasına sərt münasibət bildirib.

Bəhrəm Qasimi deyib: "Arzunu realılıqla qarşıdıran və müharibə xəyalları quran bu təcrübəsiz şəxs ya müharibənin nə olduğunu bilmir, ya tarix oxumayıb, ya da müdrik biri ilə məsləhətləşməyib".

QƏZZA ZOLAĞINDA TOQQUŞMALARDA ÖLƏNLƏRİN SAYI ARTIB

İsrailə Qəzza zolağının sərhədində hərbiçilərlə toqquşmalarda ölənlərin sayı 17 nəfərə çatıb. "APA"-nın Rusiya mətbuatına istinadən verdiyi xəbərə görə, bunu Fələstinin BMT-dəki daimi müşahidəçisi Riyad Mənsur bəyan edib.

"Həzirdə toqquşmalar nəticəsində 17 fələstinlinin öldüyü təsdiqlənib. Onların arasında yeniyetmə uşaqlar da var. 1500-dək insan müxtəlif dərəcəli xəsarətlər alıb", - deyir Riyad Mənsur vurğulayıb.

Qeyd edək ki, martin 30-da Qəzza zolağında "Torpaq günü"nü qeyd edən minlərlə fələstinli qaçqınların doğma torpaqlarına qaytarılması tələbi ilə kütləvi aksiyalar keçiriblər.

Eyni zamanda, xəbər verilir ki, Qəzza zolağında "Böyük qaçidis yürüşü" adlı kütləvi etiraz aksiyasına start verilib. Fələstinlilər aksiyanın mayın ortalarınaq davam edəcəyini bəyan ediblər.

Azərbaycan təhsilinin uğurlarında xidmətləri olan qadın alim

Bakı Slavyan Universitetinin (BSU) ədəbiyyat nəzəriyyəsi və dünya ədəbiyyatı kafedrasının professoru, filologiya elmləri doktoru, Əməkdar Müəllim Bella Musayevanın anadan olmasının 75 illiyi tamam olur.

B.Musayeva 1943-cü il aprelin 1-də Bakıda doğulub. 1965-ci ildə M.F.Axundov adına Azərbaycan Pedaqoji Rus dili və Ədəbiyyatı İnstitutunu (indiki Bakı Slavyan Universiteti) fərqlənmə diplomu ilə bitirib, bu ali məktəbdə laborant, daha sonra baş laborant vəzifəsində işləyib. 1968-1971-ci illərdə M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin (MDU) aspiranturasında təhsil alıb. 1972-ci ildə MDU-da "Müasir Azərbaycan dramaturgiyasında yeni insan surəti" mövzusunda namizədlik dissertasiya-

sı müdafiə edib.

Moskvada təhsilini başa vurub Bakıya qayıdan B.Musayeva doğma institutun ədəbiyyat nəzəriyyəsi kafedrasında müəllim, baş müəllim, dosent vəzifələrində çalışıb.

Elmi yaradıcılığını böyük həvəslə inkişaf etdirən Bella xanım 1992-ci ildə MDU-nun filologiya fakültəsinin elmi şurasında "Müasir Azərbaycan dramaturgiyasının əsas inkişaf tendensiya-ları" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edib.

B.Musayeva 1988-ci ildən Azərbaycan Pedaqoji Rus dili və Ədəbiyyatı İnstitutunun ədəbiyyat nəzəriyyəsi kafedrasının dosenti, 1992-ci ildən isə professorudur. O, yeddi il BSU-nun filologiya fakültəsinin dekanı vəzifəsində çalışıb. İctimai işlərdə də fəaliyyət göstərən B.Musayeva 2003-cü ildə Yeni Azərbaycan Partiyası BSU ilk təşkilatının sədri seçilib və 2007-ci ilədək bu vəzifəni icra edib. 2007-ci ilin sentyabrında Azərbaycan dili və mədəniyyəti fənnini tədris etmək məqsədilə Moskva Dövlət Linqvistik Universitetinə (MDLU) ezam olunub, eyni zamanda, MDLU-da Azərbaycan dili və mədəniyyəti mərkəzinin direktoru kimi fəaliyyət göstərib. Moskvada çalışdığı dövrdə Azərbaycanın Rusiyadakı səfirliyi və MDLU-nun rəhbərliyi

tərəfindən bir sıra mükafatlara layiq görüldü.

BSU-nun ədəbiyyat nəzəriyyəsi və dünya ədəbiyyatı kafedrasının müdiri, professor Naida Məmmədyanova B.Musayeva haqqında xoş sözlərini dilə gətirir: "Azərbaycan təhsilinin, elminin inkişafında qadınların rolu çox böyükdür. Bu gün onlar həmin sahələrdə həyata keçirilən işlərdə fəal iştirak edir, uğur qazanır, eyni zamanda, cəmiyyətin inkişafına əvəzsiz töhfələr verirlər. Anadan olmasının 75 illiyini böyük sevgi ilə qeyd etdiyimiz Bella Musayeva da təhsilimizin uğurlarında xidmətləri olan belə fədakar qadınlarımızdandır.

Professor B.Musayeva iki əsas xüsusiyyəti - peşəkarlığı və vətənpərvərliyi özündə birləşdirir. O, bir müəllim kimi əvəzlənməzdir, tələbələri ürək-dən sevir, onların geniş dünyagörüşlü şəxsiyyət kimi yetişmələri üçün əlindən gələni əsirgəmir. Bella xanım 10 il ərzində MDLU-da Azərbaycan dilini və ədəbiyyatını tədris edib. Onun böyük zəhməti nəticəsində moskvalı tələbələr bizim dilimizi, ədəbiyyatımızı, mədəniyyətimizi, tariximizi öyrənib və sevilir.

B.Musayevanın hazırladığı "Azərbaycan dilinin praktik kursu" dərsliliyi Moskvada işıq üzü görüb. Bu vəsait

tələbələrdə sosial-mədəni biliklərin formalaşmasına, tapşırıqların yerinə yetirilməsi prosesində yaradıcı başlanğıcı inkişaf etdirməyə kömək göstərir. Müəllimin ən böyük məhərrəti tələbələrə maraqla oyaatmaq bacarığında özünü bürüzə verir. Bella xanım moskvalı tələbələrə Azərbaycan dilinə maraqla oyaatmaqla yanaşı, onlara ana dilimizi sevdirməyi də bacarmışdı. O, tələbələrə öz fənnini tədris etməklə kifayətlənmir, onlara doğma vətəninin adət-ənənələrini də tanıdırırdı. Bu mənada Bella xanımın MDLU-dakı fəaliyyəti təqdirəlayiqdir".

Bella xanım Bakıda və Moskvada çapdan çıxmış 10-dan artıq metodik vəsaitin, iki monoqrafiyanın, dərslilərin müəllifidir. Azərbaycanda və müxtəlif xarici ölkələrdə yüzədək elmi məqaləsi dərc olunub. Onun rəhbərliyi altında altı namizədlik dissertasiyası müdafiə edilib.

Professor Naida Məmmədyanova: "Bella xanım bu günədək dəfələrlə mükafatlandırılıb və bu təltiflərə, doğrudan da, layiqdir. Lakin 2015-i ilin martında Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə "Əməkdar Müəllim" fəxri adına layiq görülməsi Bella xanımın əməyinə verilən ən böyük qiymətdir".

AZƏRTAC

Qabaqcıl təcrübələrin öyrənilməsi istiqamətində tədbirlər davam etdirilir

Dövlət Sərhəd idmətinin təlim-tədris imkanlarının təkmilləşdirilməsi və müasir standartlara uyğunlaşdırılması, xidməti fəaliyyətin müxtəlif sahələri üzrə hərbi qulluqçuların bilik və bacarıqlarının yüksəldilməsi, qabaqcıl təcrübələrin öyrənilməsi və tətbiqi üzrə məqsədyönlü tədbirlər davam etdirilir.

Xarici ölkələrin aidiyyəti qurumları və beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq çərçivəsində həyata keçirilən layihələrdə də tədris prosesinin vacib komponentlərindən olan şəxsi heyətin xarici dil biliklərinin təkmilləşdirilməsi üzrə əhəmiyyətli işlər görülmüşdür.

Son illərdə Birləşmiş Krallığın Bakıdakı səfirliyi ilə həyata keçirilən faydalı əməkdaşlıq çərçivəsində Dövlət Sərhəd Xidmətinin bir qrup

əməkdaşı üçün təşkil edilən ingilis dili kurslarının növbəti mərhələsi uğurla yekunlaşmışdır.

Dövlət Sərhəd Xidmətinin mətbuat mərkəzi.

Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti
Açıq Tender Elan Edir
Tender 2 (iki) lot üzrə keçirilir:
1-ci lot — Çap məhsullarının satın alınması;
2-ci lot — Mətbəə işlərinin görülməsi.

Tender iştirakçılarna təklif edilir ki, öz tender təkliflərini imzalanmış, möhürlənmiş, ikiqat zərfdə yazılı surətdə təqdim etsinlər. Tender təkliflərinin qiymətləndirilməsində aşağıdakı meyarlara üstünlük veriləcəkdir: aşağı qiymət, yüksək keyfiyyət, müqavilənin vaxtında yerinə yetirilməsi, malgöndərənin (podratçının) aidiyyəti üzrə ixtisas göstəricilərinin uyğunluğu.

Tender predmeti haqqında ətraflı məlumat tenderin əsas şərtlər toplusunda verilir. Maraqlananlar tenderin əsas şərtlər toplusunu (Azərbaycan dilində hazırlanmış) tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət etdikdən sonra aşağıda qeyd olunan hesaba iştirak haqqı ödəməklə (Bakı şəhəri, Zərifə Əliyeva küçəsi 30 (əlaqələndirici şəxs: Ceyhun Vələhov, telefon: (+99412) 493-82-66) ünvanından ala bilərlər.

Tenderdə iştirak haqqı:
1-ci lot üzrə - 320 AZN
2-ci lot üzrə - 350 AZN
Adı: Dövlət Xəzinədarlıq Agentliyi
Kodu: 210005
VÖEN: 1401555071

FÖVQƏLADƏ HALLAR NAZİRLİYİNİN AKADEMİYASI AÇIQ TENDERƏ DƏVƏT EDİR

Tender 1 lot üzrə keçirilir:
Lot 1 - Dəftərxana və təsərrüfat mallarının alışı

Tender iştirakçılarna təklif edilir ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərfdə yazılı surətdə təqdim etsinlər.

Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımi maliyyə və texniki imkanlarına malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər lot üzrə aşağıdakı məbləğdə iştirak haqqını göstərilən hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri Suraxanı rayonu Hövsan qəsəbəsi Elman Qasimov küçəsi-8 (Əlaqələndirici şəxs: Əsgərov Qara, telefon: 0125124108) ünvanından ala bilərlər.

İştirak haqqı
Lot 1 - 200 manat
Hesab: AZ82CTRE000000000000002657803
VÖEN: 1900958761
Bank: Dövlət Xəzinədarlıq Agentliyi
Kodu: 210005
VÖEN: 1401555071
M/H: AZ41NABZ01360100000000003944
S.W.I.F.T: BIK-CTREAZ22

Fond 7
Büdcə təsnifatının Kodu 142340
İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır. İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

1. *Tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət;*
2. *Tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;*
3. *Tender təklifi (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır);*
4. *Tender təklifi dəyərinin 1 %-i həcmində bank*

təminatı (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 60 bank günü qüvvədə olmalıdır);
5. *Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqandan arayış;*
6. *İddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti;*
7. *İddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı;*
8. *İddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri;*
9. *İddiaçılardan müvafiq mallar üzrə menşə və uyğunluq sertifikatları;*
10. *Digər sənədlər: - İxtisaslaşmanı təsdiq edən sənədlər, arayışlar, tövsiyə məktubları və s.*

Sənədlər Azərbaycan dilində 2 nüsxədə (əsli və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır). Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" qanuna uyğun keçiriləcəkdir. İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və bank təminatı istisna olmaqla) 2018-05-14 16:00 tarixinə qədər, tender təklifi və bank təminatını isə möhürlənmiş ikiqat zərfdə 2018-05-21 17:00-a qədər Bakı şəhəri Suraxanı rayonu Hövsan qəsəbəsi Elman Qasimov küçəsi - 8 ünvanına təqdim etməlidirlər. Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunmuş zərflər açılmaqdan geri qaytarılacaqdır. İddiaçıların təklifləri 2018-05-22 16:00 tarixində Bakı şəhəri Suraxanı rayonu Hövsan qəsəbəsi Elman Qasimov küçəsi - 8 ünvanında açılacaqdır. İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələrinin iştirak edə bilərlər.

TENDER KOMİSSİYASI.

BİLDİRİŞ

"Respublika" qəzetinin 7 və 17 fevral 2018-ci il tarixi sayında İmişli Mərkəzi Rayon Xəstəxanasının dərc olunmuş tender elanından zərflər 17 aprel 2018-ci il saat 12:00-da açılacaqdır, tender təklifi və bank təminatı 16 aprel 2018-ci il saat 17:00-a kimi qəbul olunur, digər sənədlər isə 6 aprel 2018-ci il saat 17:00-a kimi qəbul olunur.

Tender Komissiyası.

ELAN

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi "İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları infrastrukturuna üçün informasiya təhlükəsizliyi üzrə proqram təminatlarının satın alınması" ilə bağlı kotirovka sorğusu elan edir.

Təkliflər 05 aprel 2018-ci il saat 17:00-dək qəbul olunur və təklif zərfləri 06 aprel 2018-ci il tarixində saat 15:00-a açılacaqdır.

Tələb olunan məhsullara (iş və xidmətlər) dair **"Texniki tələblər və şərtlər toplusunu"** əlaqələndirici şəxsə müraciət etməklə əldə etmək olar.

Əlaqələndirici şəxs: Kamil Şirinov. Telefon: 498-08-44 (daxili: 277) e-mail: kamil.shirinov@agro.gov.az
Ünvan: Bakı şəhəri, Ü.Hacıbəyov küçəsi 80
Tarix: 01.03.2018

• Redaksiyanın telefonları:

İqtisadiyyat və islahatlar redaksiyası: **539-95-51**;
Siyaset, ictimai problemlər və analitik təhlili redaksiyası: **538-55-20**;
Beynəlxalq əlaqələr, dövlət quruculuğu və hüquq redaksiyası: **539-95-51**;
Humanitar siyasət redaksiyası: **539-26-18**;

Xəbərlər redaksiyası: **538-61-02**;
İctimai rəy və sosial problemlər redaksiyası: **539-95-51**; **538-43-41** tel/faks;
Qəbul otağı: **538-25-70**;
Katiblik: **539-26-18**;
Reklam və elan xidməti: **441-20-23**;

• Redaksiyanın ünvanı:

AZ1073, Bakı
Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, VII mərtəbə.
E-mail: resp@azdata.net
www.respublika-news.az
"Respublika" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməsi, "Azərbaycan" nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.
Qeydiyyat № 7.

Baş redaktor Teymur ƏHMƏDOV

İndeks	0240	Məsul növbətçi
Tiraj	4292	Hümmət MUSAYEV
Sifariş	023	• Çapa imzalanmışdır
Qəzetin satış qiyməti 40 qəpik		31.03.2018